Toekomstvisie voor (psychisch) kwetsbare inwoners van de regio Westfriesland voor 2024-2028+

WESTFRIESLAND

1. Samenvatting

De afgelopen jaren hebben de gemeenten in Westfriesland nauw samengewerkt met ketenpartners om zorg en ondersteuning te bieden aan (psychisch) kwetsbare inwoners. Deze samenwerking was gebaseerd op het regionale beleidskader "Herstel en Participatie: Toekomstvisie Kwetsbare Inwoners Regio Westfriesland 2018-2023."

Ook in 2024 en de daaropvolgende jaren (in ieder geval tot en met 2028) nemen de Westfriese gemeenten gezamenlijk verantwoordelijkheid voor inwoners die zich in een kwetsbare situatie bevinden. De ambitie is om zoveel mogelijk te voorkomen dat iemand in zo'n situatie terechtkomt. Hierbij hebben vooral de lokale gemeenten een verantwoordelijkheid. Als voorkomen niet lukt, dan is er voor deze groep inwoners passende en betaalbare ondersteuning, die aansluit bij hun behoeften en mogelijkheden. Voor deze voorzieningen draagt de regio gezamenlijk verantwoordelijkheid.

De functie van deze Toekomstvisie is om vanuit de inhoud een kader te bieden voor besteding van het regionaal budget in de jaren 2024 tot en met 2028. Daarnaast maken we in deze Toekomstvisie duidelijk wat onder regionale verantwoordelijkheid valt en wat onder lokale verantwoordelijkheid, en wat geprioriteerd wordt binnen de regionale middelen. In de Toekomstvisie staan lokale actiepunten beschreven waar de gemeenten individueel voor verantwoordelijk zijn, en regionale actiepunten waar de gemeenten gezamenlijk voor verantwoordelijk zijn. Deze Toekomstvisie evalueren we in 2028. Bij een positieve evaluatie is verlenging van deze Toekomstvisie mogelijk.

De Toekomstvisie die voor u ligt beschrijft hoe de Westfriese gemeenten in 2024-2028 (psychisch) kwetsbare inwoners (en hun omgeving) bijstaan. De Toekomstvisie is tot stand gekomen met een actieve bijdrage van maatschappelijke partners en (psychisch) kwetsbare inwoners in Westfriesland.

De kern van de Toekomstvisie voor 2024-2028 is opgebouwd uit zeven thema's:

1. Ondersteun(en)de samenleving
Voor preventie, herstel en nazorg zijn sociale netwerken en steun vanuit de directe omgeving van groot belang. We hebben in deze Toekomstvisie oog voor wat past binnen de draagkracht van de wijk, het netwerk en de bredere samenleving. De behoeften en capaciteiten van zowel de (psychisch) kwetsbare inwoners als hun omgeving en netwerk moeten in balans zijn.

2. Wonen
Voor herstel is een stabiel thuis een basisbehoefte. We zetten erop in dat iedereen een stabiele woonplek heeft of wordt begeleid naar een zo 'thuis' mogelijke oplossing, met indien nodig passende ondersteuning. We zoeken naar creatieve oplossingen in de landelijk en regionaal spelende woningnood.

3. Zorg en ondersteuning
De afgelopen jaren was er speciale aandacht voor preventie, integraal werken, het hebben van een duidelijke casusregisseur, het bieden van passende ambulante ondersteuning en nazorg. In de komende jaren blijft het belangrijk dat we in de regio Westfriesland zorg in samenhang bieden (ook tussen verschillende domeinen en wetten) en dat deze gericht is op herstel.

4. Veiligheid
We zien een veilige omgeving als een belangrijk onderdeel van een inclusieve samenleving die twee

kanten op werkt. We zien dat veiligheid aan de ene kant de sociale samenhang tussen inwoners bevordert en aan de andere kant dat sociale samenhang tot meer veiligheid leidt. Voor aankomende jaren is er behoefte om het zorg, sociaal- en veiligheidsdomein meer te verbinden.

5. Bestaanszekerheid
Armoede en schulden komen vaak voor als oorzaak én als gevolg van psychische kwetsbaarheid. Financiële problemen kunnen mensen lang achtervolgen, geven stress en vertragen herstel. Daarom is hulpverlening en begeleiding bij deze problematiek van groot belang.

6. Zinvolle daginvulling
Een zinvolle daginvulling levert een waardevolle bijdrage aan herstel, zelfvertrouwen en welbevinden van (psychisch) kwetsbare inwoners. Vanuit de interesses, wensen en mogelijkheden van het individu zoeken we naar een zinvolle daginvulling. Hierbij hebben we aandacht voor een goede spreiding in de regio.

7. Samenwerken in de regio
Voor het verder ontwikkelen én behouden van het ketenaanbod rondom (psychisch) kwetsbare inwoners is een krachtige regionale samenwerking tussen gemeenten en ketenpartners cruciaal. De aankomende jaren trekken de Westfriese gemeenten samen met hun ketenpartners op om ondersteuning aan deze groep (psychisch) kwetsbare inwoners mogelijk te maken en verder te verbeteren.

Daarnaast is in deze Toekomstvisie een **kader voor regionale samenwerking** opgenomen (in hoofdstuk 5), waarin de inhoudelijke en financiële kaders voor de samenwerking tussen de zeven Westfriese gemeenten staat beschreven.

Inhoud

1. Samenvatting 2
1. Inleiding 6
1.1 Aanleiding voor deze nieuwe Toekomstvisie 6
1.2 Context 6
1.3 Totstandkoming van deze Toekomstvisie 7
1.4 Leeswijzer 8
2. Wie zijn (psychisch) kwetsbare personen? 9
2.1 Wat verstaan we onder (psychische) kwetsbaarheid? 9
2.2 Ontwikkelingen in huidige zorgvraag 10
2.3 Nieuw zorglandschap 11
3. Waar staan we nu? 13
3.1 Terugblik op de vorige Toekomstvisie 13
3.2 Landelijke en regionale ontwikkelingen 14
4. De toekomstvisie uitgewerkt in 7 thema's 17
4.1 Ondersteun(en)de samenleving 19
4.2 Wonen 21
4.3 Zorg en ondersteuning 23
4.4 Veiligheid 26
4.5 Bestaanszekerheid 28
4.6 Zinvolle daginvulling 30
4.7 Samenwerking in de regio 31
5. Kaders regionale samenwerking 32
1. Inleiding 32
2. Algemene inhoudelijke en financiële kaders in relatie tot de Toekomstvisie 32
6. Vervolg 33
Bijlage A – Afkortingen- en Begrippenlijst 34
Bijlage B – Hervormingen die raken aan het sociaal domein 36
Bijlage C – Cijfers 40
Cijfers voor de verschillende woon- en ondersteuningsvoorzieningen 40
Jongere inwoners in de opvang 41
Meldingen Vangnet & Advies (OGGZ, Wvggz, assertieve zorg) 42
(Economisch) dak- en thuislozen (ETHOS) 43
Bijlage D – Behaalde successen op de zeven thema's 44
1. Ondersteun(en)de samenleving 44

2. Wonen 44
3. Zorg en ondersteuning 44
4. Veiligheid 45
5. Bestaanszekerheid 45
6. Zinvolle daginvulling 46
7. Regionale samenwerking 47
Bijlage E – Genodigdenlijst regio- en werksessies 48
Bijlage F – Inhoudelijke en financiële kaders per thema 50
1. Thema Ondersteun(en)de samenleving 50
2. Thema Wonen 50
3. Thema Zorg en Ondersteuning 51
4. Thema Veiligheid 51
5. Thema Bestaanszekerheid 52
6. Zinvolle daginvulling 52
7. Thema regionale samenwerking 52

1. Inleiding

1.1 Aanleiding voor deze nieuwe Toekomstvisie

Mensen kunnen op enig moment in hun leven voor langere of kortere tijd in een kwetsbare situatie terechtkomen. Dit kan het gevolg zijn van diverse factoren die elkaar beïnvloeden, zoals psychische gezondheidsproblemen, verslaving, beperkte intelligentie, huiselijk geweld, en/of financiële problemen. Niet iedereen is in staat om op eigen kracht uit deze situatie te komen. Sommigen belanden op straat, vinden tijdelijke huisvesting of maken gebruik van opvangvoorzieningen. Daarnaast zijn er inwoners die zorg mijden. Deze Toekomstvisie gaat over de brede groep (psychisch) kwetsbare inwoners van de regio Westfriesland.

In de afgelopen jaren hebben de gemeenten in Westfriesland nauw samengewerkt met ketenpartners om zorg en ondersteuning te bieden aan deze groep (psychisch) kwetsbare inwoners. Deze samenwerking was gebaseerd op het regionale beleidskader "Herstel en Participatie: Toekomstvisie Kwetsbare Inwoners Regio Westfriesland 2018-2023."

Ook in 2024 en de daaropvolgende jaren (in ieder geval tot en met 2028) nemen de Westfriese gemeenten gezamenlijk verantwoordelijkheid voor inwoners die zich in een kwetsbare situatie bevinden. De ambitie is om zoveel mogelijk te voorkomen dat iemand in zo'n situatie terechtkomt. Hierbij hebben vooral de lokale gemeenten een verantwoordelijkheid. Als er meer ondersteuning nodig is, dan is er voor deze groep passende en betaalbare ondersteuning, die aansluit bij hun behoeften en mogelijkheden. Voor deze (specialistische) regionale voorzieningen draagt de regio gezamenlijk verantwoordelijkheid.

De functie van de Toekomstvisie is om vanuit de inhoud een kader te bieden voor besteding van het regionaal budget in de jaren 2024 tot en met 2028. Daarnaast maken we in deze Toekomstvisie duidelijk wat onder regionale verantwoordelijkheid valt en wat onder lokale verantwoordelijkheid, en wat geprioriteerd wordt binnen de regionale middelen. Deze Toekomstvisie zullen we evalueren in 2028. Bij een positieve evaluatie behoort eventuele verlenging van deze Toekomstvisie tot de mogelijkheden.

De Toekomstvisie 2018-2023 is in 2023 geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie zijn twaalf aanbevelingen gedaan voor de verschillende thema's, en negen adviezen gegeven over de uitvoerbaarheid. De aanbevelingen die door het Madivosa[1] zijn onderschreven nemen we mee in deze nieuwe Toekomstvisie.

1.2 Context

De regio Westfriesland omvat de gemeenten Enkhuizen, Drechterland, Koggenland, Medemblik, Opmeer, Stede Broec en Hoorn. De gemeente Hoorn is sinds 2008 als centrumgemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van de regelingen Maatschappelijke Opvang (MO), verslavingsbeleid

[1] Zie bijlage A – Afkortingen en Begrippenlijst voor toelichting Madivosa.

(Vb) en openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ). Hoorn ontvangt de financiële middelen vanuit het Rijk voor deze beleidsterreinen.

Sinds 2022 zijn alle Westfriese gemeenten inhoudelijk verantwoordelijk voor Beschermd Wonen (BW). De zeven Westfriese gemeenten hebben besloten samen te blijven werken op dit thema. Zij hebben afspraken vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst en een regionaal samenwerkingsconvenant (psychisch) kwetsbare inwoners voor de periode 2022 en verder. In het samenwerkingsconvenant staan de inhoudelijke en financiële kaders van deze samenwerking beschreven, zoals de verschillende verantwoordelijkheden (als centrumgemeente en als regiogemeente) en de financiering van taken (inclusief het afdekken van financiële risico's). Met de regionale bundeling van financiële middelen voor de gehele groep (psychisch) kwetsbare inwoners organiseren de Westfriese gemeenten een regionaal aanbod aan voorzieningen en de Regionale Toegang (RT).

Ook hebben de Westfriese gemeenten in 2021 het Pact 7.1 Westfriesland (zeven gemeenten, één geluid) opgesteld, waarin ze hun ambities op de zes belangrijkste thema's hebben vastgelegd. Voor het thema sociaal domein is de volgende ambitie opgesteld:

De regio wil een gezonde en inclusieve regio zijn waarin iedereen mee doet en waarin (kwetsbare) inwoners een passend zorgaanbod en woonplek krijgen.

Parallel aan het opstellen van deze nieuwe Toekomstvisie hebben de zeven gemeenteraden de beleidsuitgangspunten voor het inkooptraject Wonen met Ondersteuning vastgesteld. Deze beleidsuitgangspunten zijn verwerkt in de Toekomstvisie.

1.3 Totstandkoming van deze Toekomstvisie

Wanneer in deze Toekomstvisie 'wij' of 'we' geschreven staat, verwijst dit naar de zeven samenwerkende gemeenten die samen de regio Westfriesland vormen. Deze Toekomstvisie is echter een product van een bredere samenwerking dan de zeven gemeenten alleen. De Toekomstvisie is tot stand gekomen door actieve betrokkenheid van maatschappelijke partners en inwoners met en zonder (psychische) kwetsbaarheid in Westfriesland. Om een solide basis te leggen hebben wij uitgebreid documentonderzoek en data-analyse uitgevoerd, en hebben wij diverse interviews gehouden. Vervolgens hebben wij de thema's getoetst en aangevuld in een regionale bijeenkomst op 27 juni 2023, gevolgd door sessies met inwoners en twee werksessies om de thema's verder uit te werken en te toetsen aan de praktijk. Bestuurders, (beleids)medewerkers uit verschillende domeinen en samenwerkingspartners van alle gemeenten waren betrokken bij dit proces en hebben bijgedragen aan de doelen en strategieën voor de komende jaren. Daarnaast werden adviesraden, cliënten, ervaringsdeskundigen en cliëntorganisaties, uitgenodigd om hun inbreng te leveren aan de totstandkoming van deze Toekomstvisie.

In Bijlage E staat beschreven welke stakeholders betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van deze Toekomstvisie. Wij willen iedereen graag bedanken voor de bijdrage die ze geleverd hebben aan de totstandkoming van deze Toekomstvisie.

1.4 Leeswijzer

In **hoofdstuk 2** wordt de groep beschreven waar deze Toekomstvisie op gericht is: de inwoners van Westfriesland met een (psychische) kwetsbaarheid. **Hoofdstuk 3** geeft een beeld van de regionale en maatschappelijke context: de actuele situatie in de regio en relevante landelijke ontwikkelingen. Ten slotte bevat **Hoofdstuk 4** de kern: de Toekomstvisie in 7 thema's.

2. Wie zijn (psychisch) kwetsbare personen?

Iedere inwoner van Westfriesland probeert een leven te leiden waaruit men voldoening, zingeving en verbinding met zijn of haar omgeving haalt. Wat dit betekent en hoe dit eruit ziet kan voor iedereen anders zijn. We zien echter dat dit niet voor iedereen even makkelijk is om te bereiken, en dat sommige van ons meer uitdagingen tegenkomen dan anderen. In dit hoofdstuk beschrijven we onze visie op kwetsbaarheid. We beschrijven wanneer (psychisch) kwetsbare personen aanspraak kunnen maken op de voorzieningen in de regio. We blikken terug op de ontwikkelingen in de afgelopen jaren en kijken we vooruit naar het nieuwe zorglandschap vanaf 2025.

2.1 Wat verstaan we onder (psychische) kwetsbaarheid?

Inwoners van alle leeftijden kunnen in hun leven voor kortere of langere tijd in een kwetsbare situatie terechtkomen. In deze Toekomstvisie spreken we van (psychisch) kwetsbare inwoners wanneer inwoners kampen met (psycho)sociale, economische, psychische en/of fysieke problemen. Kwetsbaarheid kan heel vroeg beginnen, bijvoorbeeld wanneer ouders onvoldoende emotioneel beschikbaar zijn en veiligheid kunnen bieden. In sommige gevallen leidt de ene kwetsbare situatie, bijvoorbeeld het hebben van financiële problemen, tot andere kwetsbaarheden zoals stress en psychische klachten of het verdwijnen van een dak boven iemands hoofd. Ook fysieke problemen kunnen voor een kwetsbaarheid zorgen die kan maken dat iemand (tijdelijk) niet zelfstandig kan wonen. We kiezen daarom voor een bredere omschrijving dan inwoners met psychische problemen of zelfs een ernstig psychiatrische aandoening (EPA), omdat kwetsbaarheid ook op andere manieren tot uiting kan komen.

Hoewel de leeftijd van inwoners of type problematiek kan verschillen, hebben (psychisch) kwetsbare inwoners gemeen dat zij een groter risico hebben om moeilijkheden te ondervinden bij het voldoen aan hun basisbehoeften, het deelnemen aan sociale activiteiten, het behouden van hun gezondheid en welzijn, en het meedoen naar vermogen. Het is belangrijk om te beseffen dat onder gelijke omstandigheden inwoners niet per se een gelijke kwetsbaarheid ervaren. Persoonsgebonden vaardigheden en -mogelijkheden maken verschil of iemand voldoende veerkracht bezit om zich al dan niet staande te houden. Zo zal een deel van onze inwoners op eigen kracht uit een kwetsbare situatie kunnen komen, maar een deel ook niet.

We hebben voorzieningen voor inwoners die niet zelfstandig hun leven op de rit kunnen houden
Wanneer inwoners tijdelijk niet in staat zijn om zonder zorg of ondersteuning zelfstandig te kunnen leven, komen zij in aanmerking voor verschillende type voorzieningen[2]. Samen met de mate van zelfredzaamheid van een inwoner bepalen de kenmerken van een individu de ondersteuningsbehoefte en bijbehorende voorzieningen.

Op basis van eerder onderzoek[3] en ervaringen uit de uitvoeringspraktijk onderscheiden we voor de

[2] Voorzieningen gefinancierd vanuit Wet maatschappelijke ondersteuning (wmo) en Jeugdwet
3 Eindrapport 'Onderzoek zorglandschap MO-BW West-Friesland', HHM, 2022.

bredere doelgroep verschillende ondersteuningsbehoeften.

1. **(Psychisch) kwetsbare inwoners die zelfredzaam zijn.** Ondanks hun (psychische) kwetsbaarheid houdt deze groep inwoners zich op eigen kracht, vanuit hun eigen mogelijkheden, of met hulp vanuit hun sociale netwerk en informele of algemeen toegankelijke ondersteuning staande.
2. **(Psychisch) kwetsbare inwoners met een ondersteuningsvraag die thuis kunnen wonen.** Deze inwoners hebben soms een lichte, soms een intensievere (maar voornamelijk planbare) ondersteuningsvraag en in sommige gevallen spelen er problemen op meerdere domeinen. Ze redden het niet geheel op eigen kracht, maar kunnen thuis blijven wonen, soms met extra ondersteuning.
3. **(Psychisch) kwetsbare inwoners met een complexere zorgvraag, waarbij sprake is van multiproblematiek met een ondersteuningsbehoefte op meerdere levensdomeinen waardoor zij niet thuis kunnen wonen.** Deze groep inwoners kan als gevolg van psychische en/of psychosociale problemen (tijdelijk) niet zelfstandig wonen. Zij hebben 24 uur per dag beschikbare zorg en toezicht nodig vanwege onplanbare zorgvragen. Voor hen vormen voorzieningen met verblijf een tijdelijk vangnet. Wanneer dit blijvend is, kan voor deze doelgroep ondersteuning vanuit de Wet langdurige zorg (Wlz) worden geboden.
4. **(Psychisch) kwetsbare inwoners die op straat zijn komen staan.** Dit zijn inwoners met of zonder zorgvraag, die door omstandigheden een woonbehoefte hebben. Alléén in het geval inwoners niet zelfredzaam[4] zijn en er dus ook een andere ondersteuningsbehoefte naast de woonbehoefte is, is tijdelijke opvang mogelijk. Een deel van de groep economische dak- en thuislozen valt onder deze groep.[5]
5. **(Psychisch) kwetsbare inwoners die zorg mijden omdat ze niet kunnen *of* niet willen.** Deze inwoners passen ook onder profiel 3 en 4, maar vallen door de mazen van het bestaande zorg- en ondersteuningsnetwerk, kunnen zelf geen hulpvraag stellen, of accepteren geen hulp. Deze groep inwoners is zorgmijdend, maar redt het niet zonder specialistische ondersteuning en zorg of 24 uurs beschikbare ondersteuning. Ze vertonen verontrustend gedrag, er is sprake van teloorgang, zelfverwaarlozing, overlast en/of veiligheidsproblemen. Een deel van de groep die geen hulp accepteert komt regelmatig in aanraking met politie en justitie. Voor deze inwoners zet de regio de ondersteuning vanuit het Meldpunt Vangnet & Advies in.

Deze Toekomstvisie is ook voor inwoners en professionals rondom (psychisch) kwetsbare inwoners

Naast de hier benoemde doelgroep, is er aandacht voor andere groepen en hún behoeften, draagkracht en draaglast. Denk hierbij aan naasten, (jonge) mantelzorgers, kinderen en jongeren van ouders met een (psychische) kwetsbaarheid, omwonenden in de dorpen en wijken, zorgaanbieders en ketenpartners. In het thema ‘Ondersteun(en)de samenleving’ gaan we hier verder op in.

2.2 Ontwikkelingen in huidige zorgvraag

We horen en lezen regelmatig dat het aantal (psychisch) kwetsbare inwoners in de regio toe lijkt te nemen. Het in kaart brengen van de ontwikkelingen op basis van cijfers helpt om hier beter zicht op te

[4] Zie voor een definitie, begrippenlijst in Bijlage A – Afkortingen- en begrippenlijst.
[5] Zie voor een definitie, begrippenlijst in Bijlage A – Afkortingen- en begrippenlijst.

krijgen (zie bijlage C voor een uitgebreid overzicht van de cijfers). Het is moeilijk om precieze aantallen voor de eerdergenoemde brede groep (psychisch) kwetsbare inwoners te geven. Dit komt onder andere doordat de ondersteuningsbehoeften van inwoners wisselen per moment. Wat we wel weten is hoeveel inwoners de afgelopen jaren gebruik gemaakt hebben van de verschillende woon- en ondersteuningsvoorzieningen (BW, BT en MO) en de meldingen die zijn binnengekomen bij Vangnet & Advies en overige partijen.

Op **hoofdlijnen** hebben we de afgelopen jaren de volgende ontwikkelingen gezien[6]:

- Het aantal unieke cliënten in woon- en ondersteuningsvoorzieningen (voorheen BW, BT en MO) is sinds 2019 afgenomen. Dit komt met name door een daling in het aantal cliënten dat aanspraak maakt op wat voorheen BW/BT was door openstelling van de Wlz voor cliënten met een psychische grondslag.
- Het aantal jongvolwassenen (18 – 23 jaar) in de MO fluctueert sinds 2019 rond de 95 jongeren per jaar (spreiding 90 -105).
- Het aantal meldingen bij meldpunt Vangnet & Advies en meldingen van overlast door mensen met onbegrepen gedrag bij de politie (E33)[7] zijn in 2020 toegenomen en daarna stabiel gebleven.
- Een helder overzicht van het aantal dak- en thuislozen in de regio ontbreekt. Er is alleen zicht op inwoners die zich melden bij de opvanginstellingen. In 2024 doet Westfriesland mee aan de tweede landelijke pilot ETHOS telling.[8] De resultaten hiervan zijn in het najaar van 2024 beschikbaar.

2.3 Nieuw zorglandschap

Ten tijde van de vorige Toekomstvisie werden MO-, BW- en BT-voorzieningen apart van elkaar ingekocht. Bureau HHM heeft het benodigde zorglandschap van onze regio onderzocht. Zij geven aan één doelgroep te zien, namelijk personen met een woon- én ondersteuningsbehoefte. Alle voorzieningen zijn voor de hele doelgroep toegankelijk, mits op individueel niveau passend. Op basis van de bevindingen van het onderzoek van HHM naar het Westfriese zorglandschap voor de brede doelgroep is besloten om bij de nieuwe inkoop vier hoofdcategorieën woonzorgvormen in te kopen:

- **Kortdurende opvang** – een tijdelijke eerste opvang die maximaal 3 maanden duurt. Zowel 12 uurs als 24 uurs, waar vanuit cliënten door- of uitstromen. De bedoeling is dat iedereen hier terecht kan, dus ook jongeren, gezinnen met kinderen en mensen die hersteld zijn of herstellende zijn van een verslaving. Specifieke doelgroepen, zoals jongeren en gezinnen, kunnen specifieke ondersteuning ontvangen.
- **Beschermd Wonen** – groeps- of geclusterd wonen met 24 uur per dag toezicht of zorg in de nabijheid voor cliënten met complexe zorgvragen.
- **Ondersteund wonen** – voorziening waar cliënten met een lichte zorgvraag zelfstandig kunnen wonen en 24 uur per dag ondersteuning beschikbaar is op geplande en ongeplande momenten.
- **Beschermd Thuis** – cliënten met een lichte zorgvraag wonen zelfstandig en kunnen op planbare en onplanbare momenten ondersteuning krijgen.

[6] Zie bijbehorende cijfers in Bijlage C – Cijfers huidige zorgvraag.
[7] De stijging in meldingen van de politie (E33 meldingen) heeft ook te maken met een andere wijze van registreren vanuit de politie
[8] Zie de afkortingenlijst in Bijlage A en beschrijving van deze doelgroep in Bijlage C Cijfers.

Naast bovengenoemde punten richten we het zorglandschap de komende jaren in op basis van de volgende kernprincipes:

- De doelgroep omvat mensen met woon én ondersteuningsbehoefte.
- We verlagen voor een aantal voorzieningen de toegangsleeftijd naar 16 jaar. Het streven is vroegtijdig zoeken naar geschikte woonoplossing met ondersteuning. Dit geldt alleen voor jongeren die niet zelfstandig kunnen wonen op hun 18e verjaardag of terecht kunnen bij het sociaal netwerk. De Jeugdwet blijft altijd voorliggend.
- Iedereen heeft een stabiele woonplek of wordt begeleid naar een zo thuis mogelijke oplossing, met indien nodig passende ondersteuning. Cliënten worden zo min mogelijk geconfronteerd met verhuisbewegingen.
- We moedigen zorgaanbieders aan om integrale ondersteuning te bieden, te kijken naar de behoeften op alle levensgebieden en te streven naar duurzaam herstel. De nadruk ligt op het verbeteren van de zelfredzaamheid van cliënten en het creëren van een ondersteunende omgeving waarin zij essentiële dagelijkse activiteiten kunnen uitvoeren, sociale contacten kunnen aangaan, en hun behoeften kunnen uiten.
- Kinderen worden in voorzieningen bij hun ouders opgevangen, zolang hun veiligheid en het herstel van de ouder niet in gevaar komen. Ze krijgen laagdrempelige kindgerichte ondersteuning. Als er extra ondersteuning nodig is, wordt jeugdhulp aangevraagd bij de herkomstgemeente.
- Voorzieningen zijn veilig, inclusief en afgestemd op diverse doelgroepen.

De beleidsuitgangspunten ‘Psychisch kwetsbare inwoners met een woon- én ondersteuningsbehoefte 2025 en verder’ gaan nader op het nieuwe zorglandschap in.

3. Waar staan we nu?

Dat er inwoners zijn met een (psychische) kwetsbaarheid is geen nieuw gegeven. Er is, zowel binnen onze regio als landelijk, al veel werk verzet om tot de best passende zorg en ondersteuning voor deze groep inwoners te komen. Voor de nieuwe Toekomstvisie is het van belang om deze ontwikkelingen in gedachten te houden en daarop voort te borduren en aan te scherpen. We blikken daarom in dit hoofdstuk terug op de vorige Toekomstvisie, en kijken daarnaast naar relevante regionale en landelijke ontwikkelingen.

3.1 Terugblik op de vorige Toekomstvisie

De vorige Toekomstvisie voor (psychisch) kwetsbare inwoners van de regio Westfriesland liep van 2018 tot en met 2023. De focus van deze Toekomstvisie lag op herstel en participatie, met als centrale vraag hoe de Westfriese gemeenten zich willen inzetten om (psychisch) kwetsbare inwoners in de regio bij te staan in het herstel en versterken van de eigen regie en bij participatie aan de samenleving. Beoogd werd om de visie uit de rapportage 'Van Beschermd Wonen naar een beschermd thuis' van commissie Dannenberg in de praktijk uit te werken en hier in regionaal verband gezamenlijk invulling aan te geven. Dit betekent dat de vorige Toekomstvisie in meerdere mate gericht was op de Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen.

In 2023 is de vorige Toekomstvisie geëvalueerd. Naar aanleiding van deze evaluatie zijn aanbevelingen per thema gedaan (in totaal twaalf), en over de uitvoerbaarheid (in totaal negen). De regio heeft besloten om het merendeel van de aanbevelingen mee te nemen in de huidige Toekomstvisie.

De door de regio onderschreven aanbevelingen op de thema's zijn:

1. Blijf inzetten op het tegengaan van stigma's;
2. Benut cliëntorganisaties gestructureerd;
3. Structureer de samenwerking tussen het Sociaal Domein en Veiligheid, zorg voor passende vertegenwoordiging in de bovenregionale gremia;
4. Neem zorgaanbieders (tijdig) mee in een veranderende visie of werkwijze van de toegang;
5. Overweeg om regionaal aanbod te creëren voor economisch daklozen;
6. Zoek uit waarom het aandeel jongeren in de MO zo hoog is;
7. Breng de mogelijkheden voor werk en dagbesteding in beeld, zorg ervoor dat ook lokale mogelijkheden met betrekking tot de nuldelijnszorg bekend zijn, ook bij (regionaal werkende) zorgaanbieders, werk aan betere aansluiting tussen de lokale basis en zorg;
8. Behoud het regionale projectteam en de bestuurlijke voortrekkersgroep, zorg voor vertegenwoordiging vanuit iedere gemeente, organiseer input vanuit het veld.

Daarnaast zijn de volgende adviezen meegegeven ten aanzien van de uitvoerbaarheid:

1. Definieer reikwijdte van de nieuwe visie;
2. Definieer het uiteindelijk gewenst effect;
3. Ontwikkel meetbare normen;
4. Zet het ontwikkelproces voor de nieuwe beleidsvisie stevig neer en faciliteer ruim;

5. Behoud de concrete resultaten en herijk;
6. Maak de inzet van het uitvoerend veld zichtbaar;
7. Overweeg een indeling preventie-verblijf-nazorg
8. Voer een discussie over de inzet van het 'nieuwe' financiële surplus.

De aanbevelingen die betrekking hebben op de thema's zijn in hoofdstuk 4 bij de betreffende thema's meegenomen. Daarnaast zijn de aanbevelingen inzake de uitvoerbaarheid, waar passend, geïntegreerd in ofwel de thema's ofwel de inhoudelijke kaders, financiële kaders (hoofdstuk 5) van deze Toekomstvisie of in het implementatieplan.

3.2 Landelijke en regionale ontwikkelingen

In de komende jaren zullen diverse (landelijke) ontwikkelingen van invloed zijn op (psychisch) kwetsbare inwoners. Deze ontwikkelingen zullen de beschikbaarheid en kwaliteit van zorg voor deze groep aanzienlijk beïnvloeden. Hieronder benoemen we de belangrijkste ontwikkelingen, maar deze opsomming is niet uitputtend. Per ontwikkeling bespreken we ook welke effecten dit heeft op de regio.

De mentale gezondheid van inwoners staat onder druk
Het psychische welzijn van Nederlanders staat onder druk. Zo zien we in het grote, landelijke onderzoek NEMESIS 3 een toename van psychische klachten bij volwassenen ten opzichte van circa 10 jaar geleden (van 17% naar 26% van de volwassenen). Dit onderzoek vond voor corona plaats. Het is waarschijnlijk dat de toename in psychische klachten op dit moment hoger is. Naast de sociale isolatie tijdens de lockdowns hebben inwoners te maken met financiële zorgen en onzekerheid over de toekomst.

Ook bij jongeren is een effect van corona duidelijk zichtbaar: sinds corona wordt een toename (van zwaarte) van psychische problematiek geconstateerd. Naast effecten van corona worden ook de toenemende complexiteit van de samenleving , intensiever gebruik van social media en de hoge eisen die de samenleving aan mensen stelt als verklaring voor de toename in klachten genoemd.

Impact voor de regio | In de regio lijkt de mentale gezondheid van volwassenen iets beter te zijn dan landelijk het geval is. Desondanks is ook in de regio het percentage inwoners met stress, angst en/of een depressieve stoornis toegenomen. Daarnaast blijkt uit het regiobeeld Noord-Holland-Noord 2023 dat ervaren stress bij jongeren en jongvolwassenen in de regio groot is (43% geeft aan vaak of heel vaak stress te ervaren). Dit is ook in lijn met het gebruik van jeugdhulp in de regio, net als het relatief hoge aandeel van jongeren die gebruik maken van de huidige voorzieningen MO en BW.

Nederland als geheel vergrijst en in Westfriesland gaat dit relatief hard
De bevolking van Nederland is geleidelijk aan het vergrijzen: mensen worden steeds ouder en het aandeel ouderen in de samenleving neemt toe. Dat brengt met zich mee dat mensen in de toekomst naar verwachting vaker een chronische aandoening hebben en steeds vaker ook meerdere aandoeningen tegelijk. Zo lang mogelijk zelfstandig wonen heeft een keerzijde. Ouderen wonen vaak alleen, wat ertoe leidt dat sociale problematiek, zoals eenzaamheid, verder toeneemt. De druk op de formele en informele zorg wordt hierdoor groter. De vergrijzing heeft ook tot gevolg dat het mantelzorgpotentieel en daarmee de mogelijkheid tot informele zorg afneemt. Dit heeft invloed op de

beschikbaarheid van ondersteuning en zorg voor (psychisch) kwetsbare inwoners. Deze groep heeft vaak al een beperkt netwerk, dat door genoemde ontwikkelingen mogelijk nog beperkter wordt.

Impact voor de regio | De bevolking van Westfriesland vergrijst relatief hard[9]. Dit komt door een combinatie van een relatief groot aandeel van bewoners tussen de 45 en 85 jaar en de ontwikkeling dat jongeren wegtrekken naar de Randstad. Als gevolg wordt er de komende jaren een afname verwacht van inwoners in de leeftijdscategorie 20–65 jaar en een toename van 80+'ers. Hierdoor zal er meer vraag naar mantelzorg zijn en tegelijkertijd zijn er minder mantelzorgers beschikbaar en is de druk op hen hoog. De druk op de zorg- en gerelateerde voorzieningen zal hierdoor de komende jaren toenemen. De lokale gemeenten zetten daarom extra in op het versterken van de sociale basis, onder andere door het benutten van de hiervoor bedoelde Specifieke Uitkering (SPUK) uit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

Schaarste aan woonplekken in Nederland wordt ook in de regio gevoeld

Er is op het moment sprake van woningnood in Nederland. Voor steeds meer mensen is het moeilijk een passende woonplek te vinden. Dit geldt niet alleen voor (psychisch) kwetsbare inwoners, maar zij hebben minder alternatieve mogelijkheden en/of zijn afhankelijk van zorg of begeleiding. Om de beweging naar meer tussenvoorzieningen en extramurale plekken te maken is er een groeiende behoefte aan zelfstandige woonplekken onder de sociale huurgrens. Deze woonplekken zijn schaars, en de druk neemt toe doordat ook mensen met een laag inkomen en andere aandachtsgroepen hier in toenemende mate behoefte aan hebben. Bij een tekort aan passende woonplekken kunnen cliënten niet doorstromen vanuit intramurale voorzieningen. Dit maakt dat deze voorzieningen niet beschikbaar komen voor andere mensen die de zorg en ondersteuning hard nodig hebben.

Impact voor de regio | Ook in de regio Westfriesland is een groot tekort aan betaalbare woonplekken. Dit kan de situatie van personen met een (psychische) kwetsbaarheid negatief beïnvloeden, doordat er te weinig plekken zijn om te kunnen uitstromen, bijvoorbeeld via de 'Uitstroomregeling voor bijzondere doelgroepen Westfriesland'

Bestaande personeelstekorten in de regio lopen verder op

In heel Nederland is er door krapte op de arbeidsmarkt een tekort aan gekwalificeerd personeel in verschillende sectoren. Voor deze Toekomstvisie zijn met name de tekorten in de zorg- en welzijnssector van belang. Het verloop neemt toe en met het grote aantal mensen dat de komende jaren met pensioen gaat komt de beschikbaarheid, continuïteit en kwaliteit van formele zorg verder onder druk te staan. De verwachting is dat de zorg- en welzijnsvraag het komende decennium verder zal groeien. Dat zal consequenties hebben voor de mate waarin voorzien kan worden in de totale zorgbehoefte.

Impact voor de regio | Meerdere partijen geven aan de krapte in de zorgsector in de regio op dit moment al te voelen. Zo is er een tekort aan wijkverpleging en huisartsen. Het tekort aan huisartsen en toename van zorg- en ondersteuningsvragen maakt dat sommige huisartsen op dit moment een patiëntenstop hebben, wat op termijn kan leiden tot een zorginfarct in de regio. Vanwege het relatief

[9] Bron: Regiobeeld Noord-Holland-Noord.

grote aandeel 55+'ers in de regio die de komende jaren met pensioen gaan, kan het tekort aan personeel nog flink toenemen.

Niet iedereen kan goed meekomen in de complexer wordende samenleving

De groeiende vraag naar digitale vaardigheden, de wooncrisis en sociaaleconomische ongelijkheid vergroot het risico dat een deel van de bevolking buiten de boot valt. Mensen moeten meer informatie verwerken en levensbepalende keuzes maken, terwijl de onderlinge steun afneemt. Onze samenleving benadrukt steeds meer zelfredzaamheid en participatie, maar lijkt minder tolerant te zijn voor onbegrepen gedrag. Dat resulteert in een groeiende kloof tussen degenen die kunnen meekomen en degenen die dat niet kunnen.

Impact voor de regio | Het percentage meldingen van personen met onbegrepen gedrag in regio Westfriesland is lager dan het landelijk percentage meldingen per 100.000 inwoners. De afgelopen jaren is wel een toename van E33-meldingen in de regio te zien.[10] Dit maakt goede samenwerking tussen zorg, veiligheid en het sociaal domein steeds belangrijker.

[10] De politie registreert meldingen die zij krijgen van overlast door personen met verward gedrag. Dit zijn de zogeheten E33-meldingen. Deze meldingen laten echter niet zien hoe groot de groep personen met verward gedrag in totaal is.

4. De toekomstvisie uitgewerkt in 7 thema's

Vanwege de blijvende relevantie, de brede steun vanuit alle gemeenten in de regio en de behaalde successen bouwen we de komende jaren voort op de weg die we reeds hebben ingezet met de Toekomstvisie 2018-2023. Concreet betekent dit dat we in de regio Westfriesland de opvang- en ondersteuningstaken voor inwoners met een (psychische) kwetsbaarheid uitvoeren op basis van deze visie:

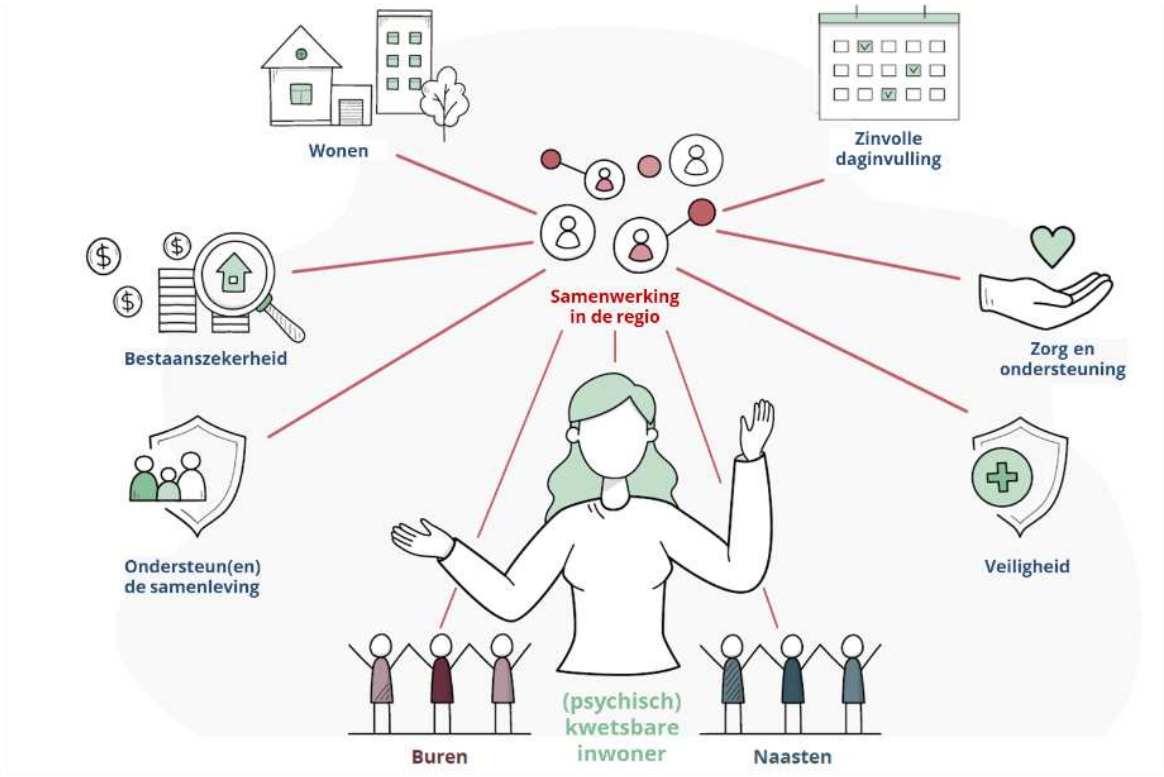
> In Westfriesland wonen mensen met een (psychische) kwetsbaarheid zoveel mogelijk in hun eigen omgeving, waarbij ze worden aangemoedigd om zelfredzaam te zijn en naar vermogen deel te nemen aan de samenleving. De zorg en ondersteuning die zij nodig hebben, wordt integraal aangeboden en is gericht op preventie en herstel. Als inwoners (tijdelijk) niet in staat zijn om zelfstandig te wonen of niet in staat zijn om zelf voor onderdak te zorgen en een ondersteuningsvraag hebben, bieden we voldoende geschikte (tijdelijke) opvangmogelijkheden.

Ten opzichte van de vorige Toekomstvisie leggen we daarnaast nog een aantal accenten. Zo hebben we in de nieuwe Toekomstvisie nog nadrukkelijker oog voor een bredere doelgroep:

- Er is een groep inwoners die altijd zorg en ondersteuning nodig zal hebben om mee te kunnen doen in de maatschappij. Ook voor deze groep hebben we een vangnet.
- Deze groep omvat ook inwoners die tussen wal en schip vallen[11] of die in de mazen van het (zorg)systeem verdwijnen en/of geen zorgvraag hebben.
- De groep jonge inwoners die zich in kwetsbare situaties bevindt is relatief groot in de regio Westfriesland. In deze Toekomstvisie hebben we extra oog voor deze groep. Zo hebben jonge inwoners vanaf zestien jaar die niet bij familie of in het sociaal netwerk kunnen verblijven vanaf 2025 toegang tot een aantal woonvoorzieningen.

Om deze Toekomstvisie te realiseren richten we ons de komende jaren op zeven thema's.

[11] Complexe problematiek neemt toe; dubbele diagnoses zijn meer regel dan uitzondering. Zorgorganisaties hanteren strakke exclusiecriteria voor de problematiek (vaak enkelvoudig) die zij behandelen. Hierdoor is er voor een groeiende groep inwoners geen passende (zorg)voorziening en vallen zij tussen wal en schip.

Figuur 1. Overzicht van de zeven thema's in deze Toekomstvisie.

Vervolgstappen en verantwoordelijkheden

In dit hoofdstuk beschrijven we de 7 thema's en de doelen die per thema stellen. Het realiseren van deze doelen vraagt om acties door en de inzet van verschillende partijen. In het "Implementatieplan Toekomstvisie (psychisch) kwetsbare inwoners 2024-2028" wordt beschreven welke stappen gezet worden, wie daarin de leiding neemt, en welke partijen verder betrokken zijn.

4.1 Ondersteun(en)de samenleving

Inleiding op het thema

Door ontwikkelingen zoals ambulantisering en de doorontwikkeling van BW/BT wonen steeds meer (psychisch) kwetsbare inwoners zo zelfstandig mogelijk in de wijk. Dit heeft positieve effecten, maar zorgt ook voor uitdagingen. Contact met de wijk en laagdrempelige voorzieningen in de wijk vervullen een belangrijke rol in preventie en nazorg. Tegelijkertijd legt de ontwikkeling van meer (psychisch) kwetsbare inwoners in de wijk ook druk op de wijk of dorpskern, bijvoorbeeld vanwege overlast of gevoelens van onveiligheid. Om als wijk of dorpskern de (psychisch) kwetsbaarste inwoners goed te ondersteunen is het essentieel dat alle inwoners van een wijk of dorp zich gesteund voelen.

We zetten de komende jaren in op meer voorzieningen waar (kwetsbare) inwoners laagdrempelig kunnen binnenlopen. Dit soort voorzieningen zijn op meerdere manieren belangrijk. Inwoners kunnen elkaar hier ontmoeten en ervaringen delen. Ook kunnen laagdrempelige voorzieningen bijdragen aan het in beeld krijgen van kwetsbare inwoners die anders onder de radar blijven. Komende jaren bevorderen we de verbinding tussen inwoners uit de regio, onder andere door stigma's te verminderen. Stigma's staan lokale inbedding en goed contact met anderen in de wijk in de weg. Terwijl juist goed onderling contact, elkaar blijven ontmoeten en wederzijds begrip zorgt voor een toenemend veiligheidsgevoel. Daarnaast zorgen we, in samenwerking met zorgaanbieders en ketenpartijen, dat bewoners uit de wijk en het netwerk van de inwoner (bijv. kinderen of mantelzorgers) ondersteund zijn. Het is voor hen duidelijk waar zij terecht kunnen met hun zorgen en/of vragen.

Opgaven

Ondanks de successen op dit thema (zie bijlage D) zien we nieuwe of doorlopende uitdagingen op het gebied van de ondersteun(en)de samenleving in onze regio. In het bijzonder:

- **Tolerantie in de maatschappij neemt af**. De tolerantie voor personen die een andere levensstandaard hanteren neemt af; mensen lijken minder te accepteren van buurtbewoners. Deze trend bemoeilijkt de inbedding van (psychisch) kwetsbare inwoners in een wijk.
- **Regionaal opererende zorgorganisaties hebben niet altijd zicht op lokale voorzieningen.** Veel zorgorganisaties werken regionaal. Zij geven aan beperkt zicht te hebben op welke lokale voorzieningen er aanwezig zijn waarop zij kunnen inhaken en niet altijd op buurtniveau voldoende bekend zijn om te kunnen inschatten hoe cliënten daar bejegend worden.
- **Regionaal is er beperkt zicht op de lokale inzet aan preventie.** Hierdoor weten we regionaal beperkt wat werkt en wat niet, en wat nodig is om gebruik van regionale intramurale voorzieningen te voorkomen.

Doelen

Wij werken toe naar een samenleving waar meer steun is voor de (psychisch) kwetsbare inwoners en hun omgeving. De aankomende jaren stellen we deze doelen:

- **Laagdrempelig (preventief) aanbod ontwikkelen**. Gemeenten ontwikkelen (lokaal) laagdrempelig preventief aanbod, geïnspireerd door regionale best practices. Hier voelen alle inwoners zich welkom om binnen te lopen voor een kop koffie, elkaar te ontmoeten, mee te doen aan herstelgerichte activiteiten of in gesprek te gaan met aanwezige professionals en/of ervaringsdeskundigen over

uiteenlopende onderwerpen zoals zorgen over rondkomen of over hun gezondheid. Deze plekken dragen bij aan het in beeld krijgen van personen die zich “onder de radar” bevinden en bevorderen integratie, preventie en nazorg.

- **Inzet plegen om draagkracht van de wijk te versterken.** Gemeenten, zorgaanbieders en ketenpartners bundelen krachten om buurtrelaties te versterken, wijkdraagkracht te waarborgen en duurzaam wonen te bevorderen**.** Lokaal maken gemeenten afspraken als woonsituaties onhoudbaar worden en houden oog voor de draagkracht in de wijken. Ook het regionaal toegangsteam en woningcorporaties bespreken dit, zodat succesvolle uitstroom plaatsvindt. Daarnaast zetten gemeenten buurtbemiddeling in, zodat conflicten tussen buren verminderen. Dit bevordert positieve interacties en versterkt sociale cohesie.
- **Initiatieven die stigma verminderen regionaal uitrollen**. Het initiatief ‘Welkome wijk’ was de afgelopen jaren succesvol in Hoorn en Koggenland, maar wordt alleen in Koggenland voortgezet. Het bevordert voorlichting en uitwisseling tussen inwoners, vrijwilligers en professionals in de wijk. We gaan onderzoeken of we regionaal afspraken kunnen maken om stigma’s tegen te gaan, onder andere door programma’s zoals bijvoorbeeld ‘Welkome wijk’ mogelijk regiobreed uit te rollen.
- **Onderzoek waar ervaringskennis ingezet kan worden.** Er ligt een solide basis voor de inzet van ervaringsdeskundigen en ontwikkeling van zelfregie. Diverse ketenpartners werken al met ervaringsdeskundigen. De komende jaren sturen we hierop door in nieuwe overeenkomsten met zorgaanbieders en welzijnspartijen bepalingen toe te voegen die de inzet van ervaringsdeskundigen bevorderen. Het delen van ervaringen helpt in het leggen van contact met cliënten en het maken van de verbinding tussen inwoner en zorgaanbieder. Gemeenten onderzoeken hoe meer ervaringsdeskundigen ingezet kunnen worden.

4.2 Wonen

Inleiding op het thema

Het belang van een stabiele basis voor (psychisch) kwetsbare mensen kan nauwelijks onderschat worden. Daarmee is Wonen een thema dat voor alle inwoners met een (psychische) kwetsbaarheid aandacht vraagt. Tegelijkertijd is het een thema waar grote uitdagingen spelen, onder andere doordat de woningnood hoog is.

Eén van de beleidsuitgangspunten bij de inkoop 'Wonen met Ondersteuning' vanaf 2025 is 'wonen eerst', waaronder wordt verstaan dat cliënten een stabiele woonplek hebben of worden begeleid naar een zo thuis mogelijke oplossing, met indien nodig passende ondersteuning. Daarnaast zijn er de Intentieafspraken wonen en zorg Westfriesland. Met een regionale blik wordt de opgave voor wonen en zorg bekeken. Regionale afspraken worden vervolgens in lokale prestatieafspraken met corporaties opgenomen.

Opgaven

Naast successen op dit thema (zie bijlage D) zien we nieuwe of doorlopende uitdagingen op het gebied van wonen in onze regio. In het bijzonder:

- **De aansluiting tussen vraag en aanbod van woonplekken is nog onvoldoende.** Hiervoor is het noodzakelijk om het overzicht van de vraag up-to-date te houden, beter zicht te krijgen op het aanbod en de aansluiting tussen die twee beter te realiseren. Daarbij moet er in het bijzonder aandacht zijn voor de matching van vraag en aanbod voor bijzondere doelgroepen, zoals mensen voor wie het helpend kan zijn om prikkelarm te wonen.
- **Tekorten op de woningmarkt.** De tekorten op de woningmarkt zullen het vinden van betaalbare woonplekken blijvend ingewikkeld maken.

Doelen

Wij werken toe naar passende huisvesting voor onze (psychisch) kwetsbare inwoners. Om dit toekomstbeeld concreet te maken hebben wij onszelf voor de aankomende jaren haalbare doelen gesteld.

- **Er is inzicht in vraag en aanbod**. De overzichten van vraag en aanbod van woonplekken gebruiken we om betere aansluiting tussen deze twee te realiseren voor (psychisch) kwetsbare inwoners met een woon én ondersteuningsbehoefte. Ook houden we rekening met de omgeving als er bijvoorbeeld incidenten zijn (geweest).
- **Onderzoeken en inzetten van alternatieve vormen van huisvesting.** We onderzoeken en experimenteren met innovatieve en creatieve oplossingen voor huisvesting. Denk hierbij aan woningdelen, -splitsen en kamerverhuur. Ook onderzoeken we hoe we tegemoet kunnen komen aan de behoefte voor sommige inwoners om prikkelarm te wonen.
- **Verlagen van het aantal huisuitzettingen.** De Westfriese gemeenten hebben afspraken met woningcorporaties en maatschappelijke partners, waaronder het team Vangnet&Advies, om huisuitzettingen zoveel mogelijk te voorkomen. Ook het team schuldhulpverlening speelt hier een belangrijke rol in. Huurachterstanden en andere risicofactoren worden vroeg gesignaleerd en de wijk- en gebiedsteams gaan hier actief mee aan de slag. Bij (psychisch) kwetsbare inwoners die elke hulp

weigeren wordt assertieve zorg in vrijwillig kader[12] ingezet.

- **Omvang dak- en thuislozen in beeld krijgen.** Op dit moment worden in Westfriesland alleen daklozen geteld die zich melden bij de Regionale Toegang Westfriesland. Hierdoor hebben we geen zicht op de mensen die wel dak- of thuisloos zijn maar zich niet melden bij de Regionale Toegang. In 2024 doet Westfriesland mee aan de tweede landelijke ETHOS pilot van het Kansfonds. De resultaten worden verwacht in het najaar van 2024. Naar aanleiding van de resultaten van deze ETHOS-telling worden vervolgacties bepaald.

[12] Zie de afkortingen- en begrippenlijst in Bijlage A

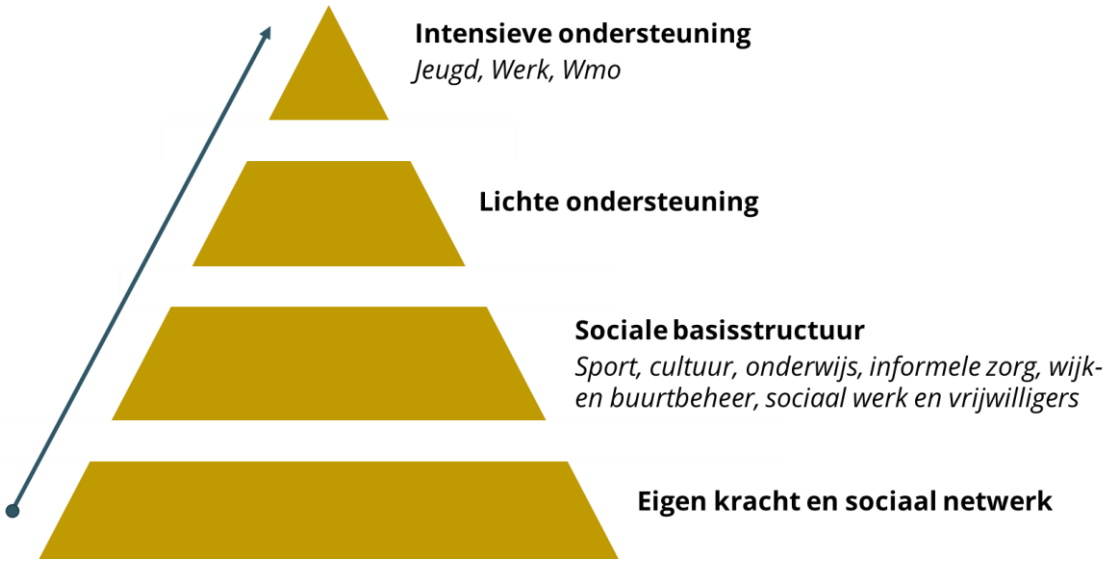
4.3 Zorg en ondersteuning

Inleiding op het thema

Inwoners in een kwetsbare situatie en hun naasten hebben soms tijdelijke of langdurige ondersteuning nodig om zelfstandig te functioneren. Gemeenten in de regio ondersteunen deze inwoners en hun naasten (zoals kinderen van ouders met psychische klachten of verslavingsproblematiek), in samenwerking met zorgaanbieders en ketenpartijen. Wij als Westfriese gemeenten houden hierbij vast aan onze visie om in te zetten op werken aan herstel en zelfregie. Om ervoor te zorgen dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen, richten we ons op herstel.

Zorg en ondersteuning begint met de eigen kracht en het sociaal netwerk van de (psychisch) kwetsbare inwoner. Daarna komt de lokale infrastructuur waarin buurtbewoners elkaar ondersteunen en deelnemen aan lokale activiteiten. Deze lokale infrastructuur is cruciaal voor normalisatie en preventie. Hiermee wordt instroom in regionale voorzieningen zoveel mogelijk voorkomen. Als dat nodig is bieden we eerst collectieve voorzieningen dichtbij huis aan, en alleen als het echt niet anders kan, individuele ondersteuning. We blijven de individuele ondersteuning monitoren zodat deze tijdig afgebouwd kan worden of gecombineerd kan worden met collectieve voorzieningen. Goede afstemming tussen behandeling en begeleiding is daarbij belangrijk. Door zorg en ondersteuning niet langer te laten duren dan noodzakelijk en tijdig om te zetten in nazorg, dragen we bij aan de normalisering van (psychische) kwetsbaarheden.

De piramide in figuur 2 hieronder geeft het zorg- en ondersteuningslandschap in de regio Westfriesland weer. Wanneer voorzieningen in de onderliggende lagen (lokaal) op orde zijn, maakt slechts het meest kwetsbare deel van de doelgroep gebruik van de regionale specialistische voorzieningen. Dit onderstreept het belang van adequate preventie en nazorg voorzieningen op lokaal niveau: wanneer gemeenten zich aan hun lokale preventieverantwoordelijkheid onttrekken heeft dit een (financieel) nadelig effect voor de andere gemeenten en de inwoners zelf.

Figuur 2. Regionale voorzieningen bevinden zich in het topje van de piramide.

Opgaven

Voor de komende jaren zien we de volgende opgaven:

- **Er vallen meer inwoners tussen wal en schip**. Complexe problematiek neemt toe; dubbele diagnoses zijn meer regel dan uitzondering.[13] Zorgorganisaties hanteren strakke exclusiecriteria voor de problematiek (vaak enkelvoudig) die zij behandelen of begeleiden. Hierdoor is er voor een groeiende groep inwoners geen passende (zorg)voorziening en vallen zij tussen wal en schip.
- **Kans op zorginfarcten neemt toe.** Vanwege arbeidstekorten en vergrijzing is er een grotere kans op zorginfarcten in de regio. Op dit moment zijn er huisartsen die noodgedwongen een patiëntenstop hebben toegepast. Ook het teruglopende mantelzorgpotentieel draagt hier negatief aan bij.
- **Nieuwkomers hebben een verhoogd risico op (psychische) kwetsbaarheid.** Taalverschillen, stigma en cultuurbarrières maken dat voorlichting en/of preventieve activiteiten hen niet of niet tijdig bereiken. Hierdoor komt dit deel van de doelgroep soms pas in beeld wanneer de ernst van de kwetsbare situatie is toegenomen.
- **Overzicht en sturing op preventie en nazorg verlopen moeilijk.** Preventie en nazorg zijn essentieel voor het voorkomen van instroom in de woonzorgvoorzieningen in de regio. Uit de evaluatie van de vorige Toekomstvisie kwam naar voren dat overzicht en sturing op preventie en nazorg mist omdat dit een lokale verantwoordelijkheid is en er geen structuur is ingericht die tot uitwisseling of afstemming leidt. Dit is voor de komende jaren een belangrijke opgave (zie doelen bij thema 7 Regionale samenwerking).
- **Welzijn jongeren onder druk en blijvende aandacht voor middelengebruik.** Het aandeel jongeren in MO is relatief hoog. Ook zien we veel jongeren in BW die eerder jeugdzorg kregen. Dit komt overeen met het beeld dat het welzijn van jongeren uit de regio onder druk staat. Daarnaast blijft alcoholgebruik onder jongeren een aandachtspunt en zijn er zorgen over de populariteit van *vapen*[14] en de gezondheidsproblemen die dat met zich meebrengt.

Doelen

Wij hebben onszelf voor de aankomende jaren de volgende doelen gesteld:

- **Versterking samenwerking ketenpartners.** De schaarste op meerdere domeinen samen met toenemende druk op de zorg- en ondersteuningsvoorzieningen maakt dat we de komende jaren de samenwerking tussen verschillende partijen regionaal en lokaal vergroten en/of verstevigen.
- **Visie op inrichting lokale wijk- en gebiedsteams en versterken van hun rol.** Alle zeven gemeenten ontwikkelen een visie op de inrichting van de lokale wijk- en gebiedsteams. We stimuleren dat gemeenten in deze visie de ontwikkeling meenemen dat de rol van wijkteams versterkt wordt, in ieder geval inzake OGGZ. Dit heeft tot gevolg dat zij vanaf 2025 in staat zijn om, vanuit deze visie, zorg en ondersteuning te leveren aan de OGGZ doelgroep. Dit is ook in lijn met de Hervormingsagenda Jeugd.
- **Duidelijke afspraken maken over op- en afschalen van zorg.** We streven ernaar dat zorg en ondersteuning niet langer dan nodig geboden worden. Hierover maken zorgpartijen en gemeenten

[13] Bron: https://www.trimbos.nl/kennis/zorg-en-participatie/behandeling-dubbele-diagnose/feiten-en-cijfers/

[14] https://www.ggdhollandsnoorden.nl/actueel/vapen-en-snus-wat-is-het-en-wat-kun-je-als-school-doen-ter-preventie/

duidelijke afspraken en krijgen medewerkers scholing.

- **Gemeenten en zorgaanbieders werken gezinsgericht.** Dit betekent dat we: (i) een ondersteuningsplan maken voor zowel kind als ouders, (ii) investeren in ondersteuning van kinderen die ouders met een ondersteuningsvraag hebben (bijvoorbeeld wanneer ouders in een tijdelijke voorziening verblijven en in geval van mantelzorgondersteuning bij gezinnen met GGZ-problematiek (KOPP/KOV etc.)) en (iii) blijven meedoen aan preventieve programma's zoals Kansrijke Start.
- **Afspraken 18- naar 18+ evalueren en bijstellen**. We zetten ons in voor een soepel doorlopende welzijns- en zorglijn voor 18-/18+, ook op het gebied van daginvulling. Hiermee hopen we onder andere te voorkomen dat jongeren in de MO en BW belanden.
- **Monitoren veranderingen in de doelgroep.** Iedereen dient passende zorg en/of ondersteuning te krijgen. Er zijn signalen dat de doelgroep met een woon- en ondersteuningsbehoefte verandert, waardoor niet voor elke client passende ondersteuning te vinden is. De komende jaren monitoren we deze veranderingen in de doelgroep om daar tijdig op te kunnen bijsturen.

4.4 Veiligheid

Inleiding op het thema

Aankomende jaren hebben we oog voor de verschillende aspecten van veiligheid. De veiligheid van de (psychisch) kwetsbare inwoner aan de ene kant en de veiligheid van de omgeving aan de andere kant. Dit omvat niet alleen de veiligheid van de (psychisch) kwetsbare inwoner zelf en dat van de directe omgeving, zoals buren, de buurt en de wijk. Het omvat ook de veiligheid van zorgverleners en andere medewerkers, en de familie en naasten van de (psychisch) kwetsbare inwoner. We houden er rekening mee dat verschillende perspectieven een andere invulling van (on)veiligheid met zich meebrengen: voor de één kan een situatie onveilig overkomen en reden geven om regie over te nemen en daarmee veiligheid tot stand te brengen, terwijl dat niet altijd het geval is volgens gehanteerde beoordelingskaders.

In de vorige Toekomstvisie stonden veiligheidsvraagstukken minder centraal. Voor aankomende jaren willen we veiligheid meer aandacht geven, en de verbinding tussen Zorg en Veiligheid verbeteren, zodat de scheiding tussen deze domeinen als minder hard ervaren wordt. We richten ons daarom de komende jaren op het ontwikkelen van een gemeenschappelijke taal en perspectief. Daarnaast gaan we ons richten op het doen wat nodig is om in ingewikkelde situaties goed samen te werken ten behoeve van ieders veiligheid.

Opgaven

We zien nieuwe en doorlopende uitdagingen op het gebied van veiligheid in onze regio. In de aankomende jaren houden we met de volgende opgaven rekening:

- **Ernstiger en complexere problematiek neemt toe.** We zien dat hulpvragen complexer worden. Specifiek bij (psychisch) kwetsbare inwoners met multiproblematiek (verslaving/psychiatrie/LVB) is de verantwoordelijkheidsverdeling lastig: verschillende organisaties wijzen naar elkaar.
- **De verantwoordelijkheidsverdeling tussen verschillende partijen is niet altijd helder**. Het is niet altijd helder wanneer regie moet worden (over)genomen en door wie dat moet worden gedaan.
- **Privacyregels staan transparantie en gegevensdeling in de weg.** Vanwege privacyregels is het niet altijd toegestaan om gegevens en informatie te delen met relevante partijen, zoals tussen het Veiligheids- en het Zorgdomein. Dat maakt preventie en samenwerking lastiger. Zie hiervoor ook thema 7 Regionale samenwerking.
- **Het Zorg- en Veiligheidsdomein spreken elkaars 'taal' onvoldoende.** Het is bij politie en boa's niet altijd voldoende duidelijk welke informatie hulpverleners nodig hebben om zorg te bieden en regie te voeren. Ook komt het voor dat iemand zich in een situatie bevindt die voor iemand vanuit het ene domein onveilig overkomt, maar onvoldoende aanleiding geeft om vanuit het andere domein in te grijpen. Dit kan leiden tot onbegrip en frustratie tussen het Zorg- en Veiligheidsdomein.
- **Er ontstaan patstellingen.** Er zijn inwoners met een kwetsbaarheid waarbij het niet duidelijk is of het zorg- of veiligheidsdomein in de lead is. Niet voor iedere situatie is er een wettelijk verplichte tafel om dergelijke patstellingen te bespreken en te doorbreken. Hulpverleners voelen het dilemma om op te schalen naar het veiligheidsdomein, omdat dit het risico met zich mee brengt tot het verliezen van de vertrouwensrelatie.
- **Informatie bereikt niet altijd de casusoverleggen.** Niet alle informatie die de politie heeft over een

bepaalde casus komt bij het Individueel CasusOverleg (ICO) terecht. Om te voorkomen dat casussen gesloten worden wegens gebrek aan informatie is het belangrijk dat relevante informatie beter gedeeld wordt.

Doelen

- **Meer veilige situaties voor de inwoner, diens omgeving en de samenleving.** De komende jaren zetten we in op een vermindering van het aantal situaties waar veiligheidsrisico's leiden tot incidenten. We dragen daarmee bij aan minder overlast en onveiligheid door (psychisch) kwetsbare inwoners. Samenwerkende partners binnen zorg, sociaal domein en veiligheid laten (psychisch) kwetsbare inwoners niet los voordat er een oplossing is. Hierdoor vallen er geen inwoners met een veiligheidsrisico tussen wal en schip.
- **Structureren van de samenwerking tussen Zorg- en Veiligheidsdomein.** Gemeenten zorgen voor passende vertegenwoordiging in de regionale én bovenregionale gremia en gaan beleid voor Zorg en Veiligheid in samenhang opstellen. Hierbij is de ambitie om meer medewerkers aan te nemen die gespecialiseerd zijn in verbinding zorg en veiligheid en boa's beter te betrekken bij het Sociaal domein. Belangrijk onderdeel van deze doorontwikkeling is dat we de belemmeringen vanuit privacy/AVG verminderen. Met de invoering van de *Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein* (Wams) komt er een wettelijke basis voor het domeinoverstijgend delen van gegevens die nodig is voor regievoering. Deze ontwikkeling draagt bij aan het verbeteren van de samenwerking tussen partners binnen Zorg, Sociaal domein en Veiligheid. Daarnaast zetten we in op meer samenhang in de initiatieven op lokaal, regionaal en bovenregionale gremia.
- **Bevorderen van gedeelde verantwoordelijkheid onder partners binnen het zorg- en veiligheidsdomein.** Samenwerkende partners creëren meer begrip voor elkaars dilemma's, afwegingen, en de gezamenlijke verantwoordelijkheid die bestaat. Hiermee hangt samen dat lokaal onderlinge verwachtingen rondom ingrijpen bij zorg-/veiligheidsincidenten besproken worden. Als regio zetten we komende jaren in op het verder uitrollen en implementeren van de Westfriese escalatieladder (WFE) en werken partners met elkaar samen in het Regionaal Expert Team (RET). In overleg met ketenpartners moet duidelijk zijn wie waarvoor verantwoordelijk is en dat betrokken partijen weten wie ze in verschillende situaties moeten contacten. Hierdoor schalen partners in situaties met kwetsbare inwoners en veiligheidsrisico's adequaat op en af.
- **Link met GGZ en verslavingszorg beter borgen.** We onderzoeken of er periodiek van de driehoek (burgemeester, OM en politie) een vierhoek gemaakt kan worden door de GGZ hieraan toe te voegen. Ook kijken we op welke wijze we samenwerken met de verslavingszorg, wat een belangrijke partner is op dit onderwerp.

4.5 Bestaanszekerheid

Inleiding op het thema

Elke inwoner heeft recht op bestaanszekerheid. Hoewel inwoners uit de regio relatief minder moeite hebben met rondkomen ten opzichte van het landelijk beeld,[15] is het ook in Westfriesland geen vanzelfsprekendheid dat inwoners kunnen rondkomen. Dit geldt met name voor (psychisch) kwetsbare inwoners[16]. Financiële problemen leiden tot langdurige stress, een ongezonde levensstijl en vergroten risico's op chronische ziekten. Ze vergroten ook psychosociale- en opvoedingsproblemen, verminderen geluk en belemmeren het nemen van de juiste langetermijnbeslissingen. Geldzorgen kunnen de toegang tot zorg en huisvesting bemoeilijken en herstel belemmeren.

Inwoners, in het bijzonder (psychisch) kwetsbare inwoners, weten niet altijd welke ondersteuningsregelingen beschikbaar zijn of durven vanwege schaamte of wantrouwen richting de overheid geen hulp te vragen. Vroegsignalering van financiële problemen en snelle, passende hulp zijn cruciaal om verergering van de situatie te voorkomen. Nazorg is essentieel om terugval te voorkomen. Samenvattend is brede ondersteuning voor financiële- en inkomenszaken voor (psychisch) kwetsbare bewoners een belangrijk thema in deze Toekomstvisie.

Opgaven

Voor de komende jaren zien we op het gebied van bestaanszekerheid de volgende opgaven:

- **Jongeren lopen een hoog risico op schulden**. Er lopen in verschillende Westfriese gemeenten initiatieven die zich richten op voorlichting over en het voorkomen van schulden onder jongeren. Op dit moment is er nog niet in iedere gemeente een op jongeren gerichte aanpak.
- **Verschillen tussen gemeenten zijn groot**. Zorgorganisaties die in regionaal verband actief zijn geven aan dat de lokale verschillen in procedures en regelingen rondom ondersteuning bij financiële problemen lastig zijn.
- **In contact komen met de doelgroep is soms moeilijk.** De wijze waarop geprobeerd wordt om de doelgroep te bereiken is opgenomen in het Regionaal kaderplan schuldhulpverlening 2021 - 2024. Dit vraagt de komende jaren om blijvende aandacht.
- **Het is lastig om de groep mensen die inburgert voldoende te ondersteunen.** In wetgeving staat dat de gemeente verantwoordelijk is voor het doorbetalen van de vaste lasten in het eerste half jaar. De regio ziet dat het in die periode lastig is om deze groep voor te bereiden op de periode daarna.

Doelen

De komende jaren richten we ons op de volgende doelen:

- **Verdere stappen zetten in harmonisatie van gemeenschappelijke beleidsprioriteiten in lokaal beleid.** Beleid op het gebied van bestaanszekerheid is een lokale verantwoordelijkheid, waarop binnen de regio deels dezelfde visie bestaat. De komende jaren gaan wij als Westfriese gemeenten onderzoeken waar samenwerking mogelijk is. De uitkomsten geven we als input mee voor nieuwe

[15] Brongegevens: RIVM statline (gezondheidsmonitor 2020) samengevat in Regiobeeld Noord-Holland-Noord 2023.
[16] https://www.trimbos.nl/wp-content/uploads/2023/11/AF2117-Financiele-situatie-van-mensen-met-ernstige-psychische-aandoeningen.pdf

beleidskaders.

- **Overwegingen en inzichten vanuit het visietraject meegeven voor nieuwe beleidskaders.** Input van betrokken partijen, inzichten en overwegingen die we hebben opgehaald in het traject voor deze Toekomstvisie geven we mee als input voor de nieuwe beleidskaders.
- **We onderzoeken hoe we de bestaanszekerheid van inwoners in voorzieningen op peil houden.** Inwoners in voorzieningen hebben in sommige gevallen te maken met het CAK voor een eigen bijdrage of ze betalen huur of een tegemoetkoming in de woonkosten. We onderzoeken welke mogelijkheden het beste passen bij de voorziening, mogelijkheden van de inwoner en de duur van het ondersteuningstraject.

4.6 Zinvolle daginvulling

Inleiding op het thema

Een zinvolle daginvulling kent vele verschijningsvormen. Het varieert van betaald werk tot het regelmatig ontmoeten van andere mensen met ervaringskennis. Meer structuur in iemands leven, meer zelfvertrouwen en betere ontwikkeling van iemands talenten zijn een aantal resultaten van zinvolle dagindeling. We streven hierbij naar maatwerk en gaan uit van iemands capaciteiten en behoeften. Het is belangrijk om stigma's te doorbreken en te accepteren dat sommige inwoners hun maximale potentieel bereiken in dagbesteding of vrijwilligerswerk en niet in staat zijn tot uitstroom naar betaal werk.

Opgaven

Naast behaalde successen in het afgelopen jaar (zie bijlage D) zien we de aankomende jaren de volgende uitdagingen:

- **Er is onvoldoende overzicht van alle bestaande vormen van zinvolle daginvulling.** Voor de onderdelen ontmoeten, vrijwilligerswerk en soortgelijke informele voorzieningen (oftewel de nuldelijnszorg) zijn de individuele gemeenten verantwoordelijk voor het creëren van een werkwijze en een set voorzieningen.
- **In de doorlopende lijn zijn voor sommige mensen de stappen te groot**. In de doorlopende lijn van zinvolle daginvulling die loopt van ontmoeten, (arbeidsmatige) dagbesteding, vrijwilligerswerk tot aan betaald werk is de 'volgende stap' soms te groot en daardoor niet motiverend en uitdagend maar juist ontmoedigend.
- **18-/18+ overgang onderbreekt of verbreekt de doorlopende lijn van zinvolle daginvulling.** Omdat financieringsstromen anders lopen als een inwoner 18 wordt, kan het voorkomen dat bestaande daginvullingstrajecten niet meer kunnen doorlopen.

Doelen

Wij zetten ons in voor een zinvolle daginvulling voor de doelgroep. Concreet gaat het om de volgende doelen:

- **Aansluiten bij de inkoop Wmo 2025 en verder.** Voor de jaren 2025 en verder wordt in 2024 Wmo ingekocht. Hier is zinvolle daginvulling onderdeel van. We sluiten hierbij aan en zorgen ervoor dat er een dekkend aanbod is voor (psychisch) kwetsbare inwoners.
- **Inzetten op laagdrempelige daginvulling in de wijk.** We onderzoeken of dit binnen bestaande inloopvoorzieningen, ontmoetingsplekken of in combinatie met de laagdrempelige steunpunten kan. We hebben hierbij oog voor normalisering.
- **Stappen in doorlopende lijn daginvulling verkleinen.** We willen voor cliënten voor wie de stappen in de doorlopende daginvulling te groot zijn, de stappen verkleinen zodat ook zij gemotiveerd en aangehaakt kunnen blijven. Dat kunnen we doen door te investeren in maatwerk, bijvoorbeeld door de inzet van individuele begeleiding.

4.7 Samenwerking in de regio

Inleiding op het thema

Voor het verder ontwikkelen van de keten rondom (psychische) kwetsbare inwoners is een voldoende krachtige regionale samenwerking tussen gemeenten noodzakelijk. De grootste uitdaging is om de lokale hulp en ondersteuning te verbinden met de regionale en bovenregionale voorzieningen en zorg. De crux van deze samenwerking is dat de betrokken ambtenaren en medewerkers van de partners, als ook hun bestuurders, gezamenlijk functioneren als een groep die verantwoordelijkheid voelt én neemt voor (psychisch) kwetsbare inwoners. Binnen deze verantwoordelijke groep moeten de taken, verantwoordelijkheden en rollen effectief worden uitgeoefend.

Opgaven

De regionale samenwerking heeft de afgelopen jaren meer gestalte gekregen, ook in de uitvoering. De goede relaties tussen partners en samenwerking op casusniveau zijn van grote waarde. Maar er zijn ook doorlopende of nieuwe opgaven:

- **Afstemming en afspraken zijn nog te veel afhankelijk van situaties en personen.** Te veel lijnen lopen op dit moment door elkaar tussen gemeenten onderling en tussen de partners onderling.
- **Er is behoefte om in een stabiel model geleidelijk te werken aan verbeteringen**. Er wordt relatief vaak met nieuwe projecten gestart die vragen om veel inspanning en tijd.
- **Grote verschillen tussen gemeenten.** De regionale partners ervaren te grote en voor hen lastig hanteerbare verschillen tussen gemeenten, die niet logisch voortkomen uit de situatie van inwoners maar eerder de uitkomst lijken van min of meer historisch ontstane keuzes. Dit betreft dan vooral de overbrugging van de kloof 18-/18+ en de manier waarop de nazorg en uitstroom per gemeente is geregeld. Soms komen deze verschillen ook voort uit andere politieke keuzes. Dat hoort bij onze democratie, maar deze keuzes zijn in de regionale samenwerking soms lastig te combineren.
- **Er blijven afscheidingen tussen hulp en voorzieningen vanwege de regelgeving en bekostiging.** Dit geeft soms problemen bij het creëren van een vloeiende cliëntroute.

Doelen

- **We maken regionaal afspraken over preventie en nazorg.** Preventie en nazorg is een lokale verantwoordelijkheid. Om kwaliteit en beschikbaarheid van preventie en nazorg in de regio te borgen, maken we regionaal afspraken over basisinzet, kwaliteit en monitoring.
- **Inzicht in lokaal aanbod preventie en nazorg creëren.** Om voor inwoners en regionale ketenpartners inzichtelijk te maken welke voorzieningen aanwezig zijn, creëert elke gemeente een overzicht van het lokale aanbod aan voorzieningen. We onderzoeken op welke manier we dit overzicht toegankelijk kunnen maken.
- **Opzetten structurele samenwerking tussen ketenpartners.** Er is behoefte in de regio om de samenwerking tussen alle ketenpartners structureler te maken. Ook cliëntorganisaties zijn hier een onderdeel van.
- **Behouden regionaal projectteam en bestuurlijk opdrachtgeversgroep.** In de evaluatie van de Toekomstvisie 2018-2023 werd de organisatorische inrichting positief beoordeeld. De komende jaren zetten we deze voort. We zorgen voor vertegenwoordiging vanuit iedere gemeente en organiseren input vanuit het veld.

5. Kaders regionale samenwerking

1. Inleiding

De Toekomstvisie voor kwetsbare inwoners van Westfriesland is niet los te zien van de bestaande samenwerking tussen de zeven gemeenten in Westfriesland bij het uitvoeren van woonzorgvoorzieningen (voorheen BW/BT/MO), openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGz) en verslavingsbeleid (VB) in de regio.

Samen staan we sterker
In Westfriesland streven we ernaar dat kwetsbare inwoners inclusief wonen, zo veel mogelijk zelfredzaam zijn, herstelgericht ondersteund worden en passende woon- en opvangmogelijkheden krijgen indien nodig. Het realiseren van deze ambities vraagt om afstemming en samenwerking tussen de domeinen wonen, zorg, welzijn, veiligheid, werk en inkomen. Het vraagt ook om samenwerking tussen alle ketenpartners: gemeenten, zorgaanbieders, lokale wijk- en gebiedsteams, zorgverzekeraar, woningcorporaties en GGD. Samen zorgen we voor een inhoudelijk goed resultaat en dat het realiseren van de voorzieningen haalbaar en betaalbaar blijft voor de regio. Ook inkoop, contractbeheer, kwaliteitsbeleid e.d. organiseren we efficiënter door dit als zeven Westfriese gemeenten in regionaal verband op te pakken. Het belang van samenwerking kan niet onderschat worden.

Met deze nieuwe Toekomstvisie geven we invulling aan het regionale beleid op het gebied van (psychisch) kwetsbare inwoners voor de komende jaren. De bestuurlijke samenwerking en afstemming over deze Toekomstvisie vindt plaats binnen het Madivosa en vormt de basis voor de uitvoering van de taken door de gemeenten in Westfriesland. Het ambtelijk voorportaal van het Madivosa is de regionale ambtelijk projectgroep die minimaal 10 keer per jaar samenkomt. Hierin zitten vertegenwoordigers van alle gemeenten. De ambtelijke projectgroep organiseert de regionale voorzieningen, monitort de uitvoering van de Toekomstvisie en evalueert de convenantafspraken. Vanwege de positieve externe evaluatie van deze organisatorische inrichting zetten we deze de komende jaren op dezelfde wijze voort.

2. Algemene inhoudelijke en financiële kaders in relatie tot de Toekomstvisie

1. In de regio zetten we de huidige samenwerking en de governancestructuur zoals beschreven in het ‘Samenwerkingsconvenant (psychisch) kwetsbare inwoners Westfriesland 2022’ voort. Deze samenwerking is gebaseerd op wederzijds vertrouwen, streven naar uniformiteit, gezamenlijke verantwoordelijkheid en solidariteit.
2. Doel van de samenwerking is de beschikbaarheid, kwaliteit en spreiding van specialistische ondersteuning te borgen voor psychisch kwetsbare inwoners, passend bij de (ontwikkeling van) de zorgvraag in de regio.
3. Gemeenten in de regio zijn gezamenlijk (financieel en inhoudelijk) verantwoordelijk voor het specialistisch vangnet van voorzieningen.
4. De rijksgelden bundelen we in een regionaal budget. Dit budget is bestemd voor de bekostiging van het regionaal specialistisch vangnet. Hierbij horen ook de regionale toegang en gemeentelijke backoffice taken. De gemeenten bepalen in overleg welke andere

voorzieningen bekostigd worden uit het regionaal budget. Voorwaarde is dat dit past in het regionaal beleidskader.

5. Het regionaal budget en de besteding hiervan worden beheerd door de gemeente Hoorn. Gemeente Hoorn informeert de regio.
6. Preventie, (vroeg)signalering en nazorg zijn verantwoordelijkheden van alle afzonderlijke Westfriese gemeenten. Gemeenten spannen zich maximaal in om huisuitzettingen te voorkomen, in het bijzonder waar het om gezinnen gaat. De zelfredzaamheid van inwoners wordt zoveel mogelijk bevorderd. Dit ter voorkoming van het gebruik van regionale voorzieningen.
7. Sturen op maatschappelijke resultaten is het uitgangspunt in de (subsidie) relaties.

De inhoudelijke en financiële kaders per thema in de Toekomstvisie staan beschreven in bijlage F.

6. Vervolg

In deze toekomstvisie hebben we zeven thema's uitgelicht waar we ons als Westfriese gemeenten de aankomende jaren op gaan richten. Voor ieder thema hebben we doelen opgesteld. Met het vaststellen van deze doelen stopt het niet: de uitvoering moet nog starten. We werken deze doelen daarom uit in een uitgebreid implementatieplan waarin duidelijk gemaakt wordt welke acties we gaan uitvoeren om de doelen te behalen, wie die acties gaat uitvoeren, en wanneer dat gaat gebeuren. De Toekomstvisie en het implementatieplan vormen de basis voor de jaarwerkplannen van de regio tot en met in ieder geval 2028.

Bijlage A – Afkortingen- en Begrippenlijst

Afkortingenlijst

AVG	Algemene verordening gegevensbescherming
BW	Beschermd Wonen
BT	Beschermd Thuis
GGD NHN	Gemeenschappelijke GezondheidsDienst Noord Holland Noord
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
EPA	Ernstig psychiatrische aandoening
ETHOS	European Typology of Homelessness and Housing Exclusion
Meldpunt V&A	Meldpunt Vangnet & Advies
MO	Maatschappelijke Opvang
Msnp	Minnelijke schuldhulpregeling
OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
RET	Regionaal Expert Team
RT	Regionale Toegang
VB	Verslavingsbeleid
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
Wams	Wetsvoorstel aanpak meervoudige problematiek in het sociaal domein
WFE	Westfriese escalatieladder
Wlz	Wet langdurige zorg
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wsnp	Wettelijke schuldhulpregeling
Wvggz	Wet verplichte GGZ
Wzd	Wet zorg & dwang

Begrippenlijst

- **Assertieve zorg in het vrijwilliger kader.** Voorziening gericht op motivering en toeleiding van zorgwekkende zorgmijders naar passende ondersteuning, zodat de leefomstandigheden van de inwoners zelf en hun omgeving verbeteren.
- **Beschermd Thuis**. Woonvoorziening voor inwoners vanaf 18 jaar die tijdelijk extra ondersteuning en zorg nodig hebben en daarbij in hun eigen huis kunnen blijven wonen. Bij hun ondersteunings-/ zorgvraag is geen 24-uurstoezicht nodig, maar wel begeleiding op onplanbare momenten waardoor 24/7 begeleiding beschikbaar moet zijn.
- **Beschermd Wonen**. Woonvoorziening voor inwoners vanaf 18 jaar, die tijdelijk extra ondersteuning en zorg nodig hebben en (tijdelijk) niet zelfstandig kunnen wonen zonder 24-uurstoezicht en begeleiding. Inwoners die beschermd wonen, wonen in de accommodatie van een instelling. Beschermd Wonen is verdeeld in meerdere intensiteiten.
- **E33-melding.** De politie registreert de meldingen die zij krijgen van overlast door personen met verward gedrag. Dit zijn de zogeheten E33-meldingen. Deze E33-meldingen laten niet zien hoe groot de groep personen met verward gedrag in totaal is, onder meer doordat er doorgaans meerdere

meldingen gedaan worden over één persoon. ‘E33’ staat voor de incidentcode "E33: overlast door persoon met verward gedrag".

- **Maatschappelijke Opvang.** Voorziening ter ondersteuning van inwoners die geen plek hebben om te wonen en onvoldoende zelfredzaam zijn. Dit kunnen mensen (en hun kinderen) zijn die dak- of thuisloos zijn geworden en een woon én ondersteuningsbehoefte hebben.
- **Madivosa.** Regionaal afstemmingsoverleg op het gebied van Maatschappelijke Dienstverlening, Volksgezondheid en Sociale Zaken.
- **Ondersteuning.** Hieronder valt geïndiceerde begeleiding gefinancierd uit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), of niet geïndiceerde begeleiding door een buurtbewoner, wijkteam, woningcorporatie of anderszins betrokken professional – (soms) gefinancierd uit algemene budgetten van de Wmo. De gemeenten zijn hier verantwoordelijk voor.
- **Regionaal Expert Team.** Het tijdig vinden en geven van passende hulp in afstemming met aansluitende domeinen (zoals veiligheid, onderwijs of justitie) is een uitdaging als er sprake is van complexe casuïstiek. Het Regionaal Expert Team regelt (tijdige) afstemming tussen de betrokken professionals, waarbij het in tijden van crisissituaties belangrijk is om te weten wie regie voert en welke professional welke verantwoordelijkheid draagt.
- **Regionaal specialistisch vangnet**. Een regionaal palet van opvang en ondersteuning voor dak- en thuisloze inwoners, inwoners die zorg mijden en inwoners die een beschermde - woonomgeving nodig hebben. Het gaat hierbij onder andere om de volgende voorzieningen: Beschermd Wonen (24-uurs toezicht, 24 uur op afroep, wonen met ondersteuning), Maatschappelijke Opvang, time-out voorziening, opvang voor verslaafden in herstel, meldpunt zorg en overlast, assertieve zorg (bemoeizorg), preventie verslavingszorg en preventie GGZ.
- **Sociaal domein.** Gemeentelijk domein dat verantwoordelijk is voor de uitvoering van de Wmo, Participatiewet, Jeugdwet en Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs).
- **Westfriese Escalatieladder.** De Westfriese Escalatieladder bevat regionale afspraken over de verschillende op- en afschalingsmogelijkheden bij dreigende escalaties en over de rollen en verantwoordelijkheden van organisaties op uitvoerend-, management- en bestuurlijk niveau.
- **Zelfredzaamheid.** Het vermogen van mensen om zichzelf te redden met zo min mogelijk professionele ondersteuning en zorg. Zelfredzame inwoners zijn in staat tot het uitvoeren van de noodzakelijke algemene dagelijkse levensverrichtingen en het voeren van een gestructureerd huishouden. Ze kunnen zich handhaven al dan niet met sociaal netwerk op verschillende leefgebieden.
- **Zorg.** Geïndiceerde behandelingen door een aanbieder die betaald wordt uit de zorgverzekeringswet (Zvw). Dat kan geestelijke gezondheidszorg (GGZ) zijn of ander soort zorg. Hoewel zorg niet onder de verantwoordelijkheid van gemeenten valt, werken zij veelvuldig samen met zorgpartijen. We nemen zorg daarom mee in deze toekomstvisie.

Bijlage B – Hervormingen die raken aan het sociaal domein

De volgende ontwikkelingen zijn landelijke ontwikkelingen die raken aan het sociaal domein en het beleid voor (psychisch) kwetsbare inwoners.

Doordecentralisatie
Gemeenten, rijk en andere partijen werken vanuit het advies van de Commissie Dannenberg al jaren aan de transitie 'van beschermd wonen naar een beschermd thuis'. Een aspect van deze transitie is de landelijke doordecentralisatie BW en het daarbij horende woonplaatsbeginsel Beschermd Wonen. Concreet betekent dit dat alle gemeenten zelf inhoudelijk verantwoordelijk zijn voor BW van hun eigen inwoners (het woonplaatsbeginsel) en hiervoor toekomstig passende middelen ontvangen. Daartoe vindt een overgang plaats van de historische verdeling van middelen over de centrumgemeenten naar een objectieve verdeling over alle gemeenten. De voorgenomen invoeringsdatum van de doordecentralisatie (invoering woonplaatsbeginsel en het nieuwe verdeelmodel) is uitgesteld tot ten minste 1 januari 2025.

Impact op de regio| In Westfriesland is ervoor gekozen om met elkaar regionaal te blijven samenwerken, ondanks de doordecentralisatie. De samenwerking tussen de Westfriese gemeenten is vastgelegd in een regionaal samenwerkingsconvenant (psychisch) kwetsbare inwoners voor de periode 2022 en verder. Met de regionale bundeling van financiële middelen organiseert Westfriesland een regionaal aanbod aan voorzieningen en het regionaal toegangsteam. De invoering van het objectieve verdeelmodel heeft een positief effect op de beschikbare middelen.

Ambulantisering van de GGZ leidt tot uitdagingen voor de regio
De afgelopen jaren is gestreefd naar afbouw van het aantal intramurale plaatsen binnen de GGZ en opbouw van ambulante voorzieningen, omdat dit deelname van mensen met psychische problemen in de samenleving zou verbeteren. Als gevolg van deze ontwikkeling komen meer (psychisch) kwetsbare inwoners in de wijk te wonen.

Impact op de regio | Deze ontwikkeling vraagt om het opbouwen van lokale steunstructuren in de dorpen en wijken in Westfriesland. Ook vraagt het om goede samenwerking tussen het sociaal domein, GGZ en het veiligheidsdomein en het bevorderen van begrip en steun voor mensen met psychische kwetsbaarheid in de samenleving. De afbouw in intramuraal aanbod lijkt op dit moment onvoldoende samen te gaan met opbouw van voldoende en passend ambulant aanbod.

'Een Thuis voor iedereen' en 'Nationaal actieplan aanpak dakloosheid'
In 2022 kwamen het ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke ordening en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) met de programma's Een thuis voor iedereen (mei 2022) en het Nationaal Actieplan Dakloosheid (november 2022). In het programma 'Een thuis voor iedereen' staan afspraken die ertoe moeten leiden dat er tot en met 2030 landelijk 900.000 woningen worden gerealiseerd, waarvan 250.000 sociale huurwoningen. Het Nationaal Actieplan Dakloosheid stelt de ambitie om dakloosheid in Nederland fors en structureel terug te dringen. Het actieplan bestaat uit zes

inhoudelijke actielijnen die laten zien dat we voor een geslaagde regionale aanpak van dakloosheid (maar ook van BW en BT) afhankelijk zijn van het functioneren van de lokale toegangen en het ingekochte ondersteuningsaanbod, maar ook van de beschikbaarheid van betaalbare woonplekken.

Impact op de regio| De doelgroep van deze twee programma's zijn onderdeel van de groep waar wij het in deze Toekomstvisie over hebben. We zorgen ervoor dat onze regionale ambities en activiteiten afgestemd zijn met deze landelijke programma's. De doelen van Een thuis voor iedereen zijn ondergebracht in het thema Wonen, en de ontwikkellijnen van het Nationaal Actieplan Dakloosheid zijn door de gehele Toekomstvisie terug te vinden.

IZA en GALA bieden kansen om de integrale samenwerking in de regio verder te versterken
Het afgelopen jaar zijn twee landelijke akkoorden getekend die van groot belang zijn voor het sociaal domein. Het Integraal Zorg Akkoord (IZA) is september 2022 ondertekend en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) volgde in februari 2023. Beide akkoorden draaien om samenwerking door meerdere partijen met als doel om zorg voor de toekomst goed, toegankelijk en betrouwbaar te houden (IZA) en impuls te geven aan het verbeteren van de gezondheid van alle inwoners van Nederland, met bijzondere aandacht voor het verbeteren van de situatie van mensen met gezondheidsachterstanden en mensen in een kwetsbare situatie (GALA). In beide akkoorden is een rol voor de gemeenten weggelegd.

Impact op de regio| In 2023 is een regiobeeld opgesteld voor Noord-Holland Noord. Op basis daarvan werkt de regio (Hoorn als trekker) samen met Zorgverzekeraar VGZ aan een regioplan voor Westfriesland. Het regioplan zal als leidraad dienen voor het inzetten van initiatieven om binnen Noord-Holland Noord hervormingen in het stelsel van Zorg en Welzijn in gang te zetten. Gemeenten uit de regio zetten middelen uit de Specifieke Uitkeringen (SPUK) de komende jaren in om doelstellingen uit GALA te bewerkstelligen.

Hervormingsagenda Jeugd
De Hervormingsagenda Jeugd bevat een groot pakket afspraken om knelpunten in de jeugdzorg structureel aan te pakken en het jeugdzorgstelsel financieel houdbaar te maken voor de toekomst. De agenda is bepalend voor de ontwikkelingen in het jeugddomein in de jaren tot en met 2028. Er komt een aanpassing van de Jeugdwet, om te zorgen voor meer duidelijkheid over de beschikbare hulp voor kinderen en ouders. In de Hervormingsagenda is afgesproken dat gemeenten verplicht zijn om bepaalde specialistische zorg regionaal in te kopen en wordt ingezet op sterkere samenwerking tussen gemeenten in regioverband. Ook zijn er afspraken gemaakt over het terugdringen van administratieve lasten, en worden wijkteams versterkt als het gaat om de regiefunctie die de wijkteams vervullen op complexe casuïstiek. Daarnaast is het doel om de verbinding met andere domeinen, zoals het onderwijs, te intensiveren om ervoor te zorgen dat kinderen en jongeren meer ondersteuning krijgen via collectieve voorzieningen. Het streven is om uithuisplaatsingen zoveel mogelijk te voorkomen.

Impact op de regio | Er wordt momenteel gewerkt aan de uitwerking van de afspraken van de Hervormingsagenda Jeugd. Ook werd er naar aanleiding van de Hervormingsagenda Jeugd in 2023 een Robuuste Regioscan afgenomen. Deze scan toetst of de jeugdzorgregio's 'voldoende robuust' zijn of dat de bestaande regio-indeling moet worden aangepast.

De wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams)
Met het wetsvoorstel Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams) wordt beoogd knelpunten weg te nemen die te maken hebben met gegevensuitwisseling en privacy in het sociaal domein bij de aanpak van meervoudige problematiek. Met deze wet krijgt de gemeente op de domeinen jeugd, Wmo, participatie en veiligheid bij complexe problematiek de regierol. De Wams biedt gemeenten de wettelijke grondslag voor de verwerking en uitwisseling van persoonsgegevens om deze regietaak goed uit kunnen voeren. Bovendien geeft het wetsvoorstel meldpunten voor niet-acute zorg in gemeenten een duidelijke wettelijke basis, die vereist is om (persoons)gegevens te kunnen verwerken. In Westfriesland is het meldpunt niet-acute zorg ondergebracht bij de GGD HN, en bekend onder het meldpunt Vangnet&Advies. De invoering van de Wet zou per 1 juli 2024 plaatsvinden. Vanwege de controversieel verklaring in september 2023, als gevolg van het vallen van het Kabinet, is onduidelijk wanneer deze wet nu ingevoerd wordt.

Impact voor de regio | De samenwerking bij vastgelopen casuïstiek op snijvlak sociaal domein en veiligheid pakt men in Westfriesland op binnen verschillende overlegtafels en op korte termijn ook aan de hand van de Westfriese escalatieladder (WFE). De escalatieladder bevat afspraken over rollen, taken en verantwoordelijkheden van de betrokken partners, waaronder het zorg- en veiligheidshuis. Ook kan het RET binnen een vastgelopen casus in gezet worden. Hoewel de uitwerking van WAMS nog niet concreet is, volgt uit het wetsvoorstel dat de gemeenten in Westfriesland op domeinen jeugd, Wmo, participatie en veiligheid bij complexe problematiek de regierol krijgen. De uitvoering van de WAMS heeft daarmee invloed op de Westfriese escalatieladder (WFE), waarbij de gemeenten proces- en casusregie voeren. Ook dienen gemeenten dit mee te nemen in hun visievorming over hoe zij lokale wijk- en gebiedsteams willen inrichten, en de mate waarin de wijkteams deze regierol invult.

De vernieuwde Participatiewet
Mensen in de bijstand ervaren de Participatiewet soms als hard en ingewikkeld. Ook voelen zij zich benaderd vanuit wantrouwen in plaats van vertrouwen. Voorgesteld is om deze wet te wijzigen langs drie sporen. Het eerste spoor is een pakket van ruim twintig wetswijzigingen die op korte termijn al moeten zorgen voor meer rechtszekerheid en inkomenszekerheid. Het is de bedoeling dat de regels en ondersteuning binnen de wet beter gaan aansluiten op de mogelijkheden en omstandigheden van de mensen voor wie ze bedoeld zijn. Gemeenten krijgen meer ruimte om te kunnen doen wat in het individuele geval nodig is. Spoor twee betreft een lange termijn opgave. Dit gaat namelijk om een fundamentele herziening van de Participatiewet. Er wordt een nieuwe basis gelegd waarin de menselijke maat, vertrouwen en eenvoud centraal staan. Het echte verschil wordt uiteindelijk gemaakt in het contact met de mensen. Daarom is spoor drie gericht op het versterken van de vakkundigheid bij de professionals die de wet uitvoeren.

Impact voor de regio | De vernieuwde Participatiewet moet zorgen voor een betere afstemming met andere wetten binnen het sociaal domein, zoals bijvoorbeeld de Wmo, Jeugdwet en de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. Bovendien is er sprake van een meer empathische benadering van handhaving, waarbij rekening wordt gehouden met wat mensen wel en niet weten en kunnen. Het doel is om meer rechtvaardigheid en begrip te brengen in het systeem. Het wetsvoorstel moet nog worden behandeld. De beoogde invoering staat gepland voor 2025.

Verkorting trajecten wettelijke schuldregeling hebben impact op nazorg in de regeling
Vanaf 1 juli 2023 zijn de aflosperiodes van de minnelijke schuldhulpregeling (Msnp) en de wettelijke schuldhulpregeling (Wnsp) ingekort van 36 maanden naar 18 maanden. Deze verkorte looptijd heeft impact op de begeleiding en nazorg die gemeenten aan inwoners bieden, vanwege een hoger risico op terugval.

Impact voor de regio | Ook in de regio Westfriesland is er een risico voor inwoners dat ze sneller of vaker terugvallen door de verkorting van de wettelijke schuldenregelingen. Dit heeft gevolgen voor de nazorg en begeleiding.

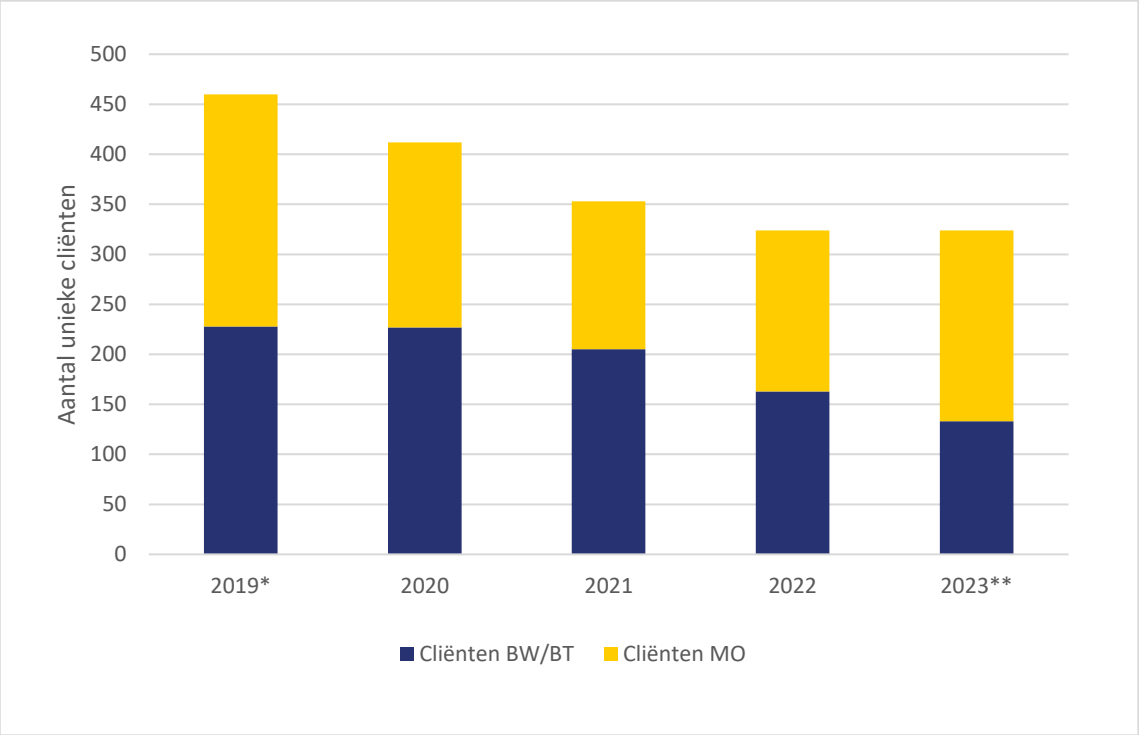
Bijlage C – Cijfers

Cijfers voor de verschillende woon- en ondersteuningsvoorzieningen

De regio Westfriesland kende de afgelopen periode drie soorten woon- en ondersteuningsvoorzieningen: Beschermd Thuis (BT), Beschermd Wonen (BW) en de Maatschappelijke Opvang (MO)[17].

Onderstaande grafiek toont de grootte van de zorgvraag voor bovenstaande voorzieningen in de regio in één oogopslag. De cliënten BW/BT zijn op dit moment verdeeld over zeven aanbieders. De cliënten MO zijn verdeeld over drie aanbieders.

Figuur C1. Aantal unieke cliënten in woon- en ondersteuningsvoorzieningen per jaar vanaf 2019

*Cijfers van 2019 geven een enigszins vertekend beeld vanwege administratieve omzetting; **Cijfers in 2023 zijn gebaseerd op aantallen t/m augustus 2023

Wanneer we kijken naar de cijfers, zien we dat het aantal inwoners dat gebruik maakt van deze voorzieningen de afgelopen jaren is gedaald. De afgelopen drie jaar schommelt het totale aantal tussen de 300 – 350[18] inwoners. De daling van het aantal cliënten in BW/BT komt voor een groot deel door de uitname ten behoeve van de Wet langdurige zorg (Wlz) per 1 januari 2021[19]. Wat betreft de cliënten MO, zien we dat het aantal unieke cliënten de afgelopen jaren fluctueert. In 2021 en 2022 waren de aantallen relatief wat lager, in 2023 lijkt het aantal in de buurt

[17] Zie bijlage A – Afkortingen en Begrippenlijst voor de toelichting op BT, BW, en MO.
[18] Hierbij dient te worden opgemerkt dat er overlap tussen de doelgroep MO en BW/BT kan zitten in het geval een inwoner in hetzelfde jaar van MO naar BT/BW, of vice versa, wisselt.
[19] Deze uitname komt doordat een deel van de mensen met een BW/BT voorziening langdurige in plaats van tijdelijke hulp nodig had. Vanuit de Wlz kan deze zorg en ondersteuning langdurig geboden worden.

van 2020 en mogelijk zelfs 2019 te komen.

Recent hebben we een dashboard in gebruik genomen om het aantal toewijzingen voor BT/BW en MO beter bij te kunnen houden. Hiermee kunnen we onder andere in kaart brengen hoe de man/vrouw verdeling (zie onder) en verdeling van verschillende leeftijdscategorieën in de voorzieningen zich ontwikkelen. Dit heeft betekenis voor de indeling van de voorzieningen.

Tabel C1. Percentage vrouwen in BW/BT en MO in de jaren 2020-2023* op basis van gegevens Dashboard MO/BW/BT regio Westfriesland

	2020	2021	2022	2023*
% vrouwen in BW/BT	33%	33%	40%	45%
% vrouwen in MO	-	-	-	41%

*t/m augustus 2023

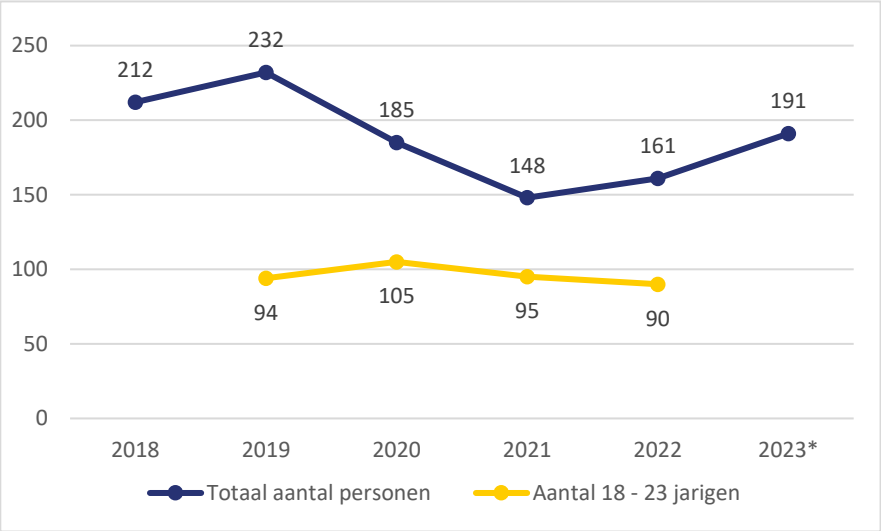
Jongere inwoners in de opvang

Kinderen (<18 jaar)
De afgelopen jaren is er landelijk en in de regio meer aandacht gekomen voor (meekomende) kinderen en jongeren (<18 jaar) in de opvang. Dit komt onder meer doordat duidelijker is geworden dat verblijf in de opvang behoorlijke impact op kinderen heeft, ook als signalen van zorg uitblijven. Omdat gebleken is dat methodische begeleiding vele positieve effecten heeft op kinderen is in 1 december 2021 in Westfriesland een pilot Kinderen in de Opvang gestart. Op basis van de positieve resultaten van deze pilot is vanaf 1 juli 2023 extra geld vrijgemaakt voor laagdrempelige methodische begeleiding van kinderen die bij dnoDoen verblijven.

In de periode 1 januari 2022 tot en met 31 december 2022 verbleven er in Westfriesland 50 kinderen in de opvang (41 bij dnoDoen en 9 op jonge mama-plaatsen). Dit gaat allemaal om kinderen tot en met 17 jaar, waarvan één of twee ouders in de opvang verblijven. Ruim 90% van de (meegekomen) kinderen is jonger dan < 12 jaar. De helft daarvan is jonger dan 4 jaar.

Jongvolwassenen (18 – 23 jaar)
Het aantal jonge mensen (18 – 23 jarigen) dat toegelaten wordt tot MO is tussen 2019 en 2022 redelijk stabiel gebleven en varieert tussen de 90 – 105 aanmeldingen per jaar. Voor 2023 zijn er nog geen cijfers bekend voor het aantal jongvolwassenen in de MO. De groep jongvolwassenen maken in sommige jaren de helft van de gebruikers van MO uit. Dit onderstreept het belang van een soepele aansluiting 18-/18+.

Figuur C2. Aantal toegelaten personen tot MO in de periode 2019 – 2023.

(Regionale) inloopvoorzieningen GGZ

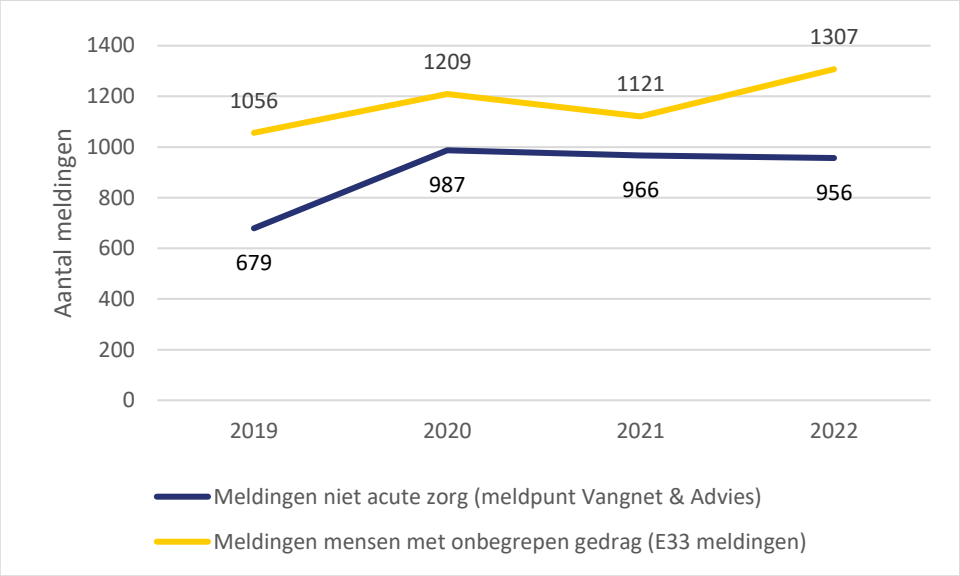
Naast de woon- en ondersteuningsvoorzieningen bestaan er in de regio inloopvoorzieningen GGZ. Deze algemene (preventieve) voorziening is een ontmoetingsplek voor iedereen die daar behoefte aan heeft. De inloopvoorziening is gespecialiseerd in het bieden van inloop voor mensen met een psychische kwetsbaarheid. Het heeft als doel om inwoners te stimuleren om naar vermogen mee te doen en maatschappelijk te participeren. Daarnaast is er laagdrempelige en toegankelijke ondersteuning aanwezig. Het ontbreekt op dit moment aan betrouwbare cijfers over het aantal inwoners dat jaarlijks van deze voorziening gebruik maakt.

Meldingen Vangnet & Advies (OGGZ, Wvggz, assertieve zorg)

Het is lastig om precies aan te geven hoeveel (psychisch) kwetsbare inwoners er in Westfriesland zijn die door de mazen van het bestaande zorg- en hulverleningsnetwerk vallen, of zelf geen hulpvraag kunnen of willen stellen. Er zijn verschillende cijfers die hier samen een beeld over schetsen. Op basis van het aantal meldingen bij het meldpunt niet acute zorg (Vangnet & Advies) en het aantal E33-meldingen bij de politie lijkt het aantal kwetsbare inwoners binnen deze deelgroep sinds 2019 flink toegenomen.[20] Figuur C3 laat de ontwikkeling van de meldingen zien over tijd.

[20] De politie registreert meldingen die zij krijgen van overlast door personen met verward gedrag. Dit zijn de zogeheten E33-meldingen. Deze meldingen laten echter niet zien hoe groot de groep personen met verward gedrag in totaal is.

Figuur C3. Aantal meldingen bij de politie voor overlast door personen met onbegrepen gedrag sinds 2019 in de regio Westfriesland.

Het aantal meldingen in het kader van de Wet verplichte GGZ (Wvggz) is elk jaar lager dan verwacht. Dit wordt mogelijk verklaard doordat team Vangnet en Advies bij een melding de afweging maakt of de Wvggz ingezet moet worden of dat het via het vrijwilliger kader (OGGZ) kan. Hierbij heeft dit laatste in principe de voorkeur om zo dwang te voorkomen.

(Economisch) dak- en thuislozen (ETHOS)

Niet iedereen zonder dak of thuis komt in de maatschappelijke opvang terecht. Soms slapen zij op straat afgewisseld met tijdelijke verblijfplaatsen of verblijven zij al dan niet tijdelijk in een vakantiewoning, kraakpand of auto.
Het zicht op de omvang van deze groep is beperkt. Dat geldt zowel voor Westfriesland als de rest van Nederland. Om die reden wordt op een aantal plekken in het land gestart met een nieuw telonderzoek: de zogeheten ETHOS telling. Hierbij wordt aan de hand van de Europese ETHOS (European Typology of Homelessness and Housing Exclusion) definitie een eendaagse telling gehouden om zo een inschatting van het aantal dak- en thuisloze inwoners te maken. De ETHOS[21] definitie is breder dan de doorgaans gebruikte definitie van dak- en thuisloosheid en heeft betrekking op iedereen zonder hoogwaardige huisvesting. Westfriesland doet in 2024 mee aan de tweede landelijke pilot ETHOS telling. De teldag is in het voorjaar 2024, de resultaten zijn in het najaar 2024 beschikbaar.

[21] Bij de ETHOS telling worden verschillende groepen meegenomen: (i) mensen die leven in de openbare ruimte; (ii) mensen in de noodopvang; (ii) mensen in een tijdelijke opvang voor dakloze mensen; (iv) mensen die uitstromen uit een instelling; (v) mensen in niet-conventionele woonplekken (zoals auto, kraakpand, vakantiewoning); (vi) mensen die tijdelijk verblijven bij familie, vrienden of kennissen; (vii) mensen met dreigende huisuitzetting. Niet iedereen die onder deze ETHOS definitie valt, hoort bij de doelgroep op wie de tijdelijke woonvoorzieningen gericht zijn.

Bijlage D – Behaalde successen op de zeven thema's

1. Ondersteun(en)de samenleving

De afgelopen jaren zijn onder andere vanuit de vorige Toekomstvisie een aantal successen bereikt:

- **Meerdere lokale initiatieven om stigma tegen te gaan.** Er is als regio meegedaan aan de pilot Welkome Wijk. In dit project is door het organiseren van bewustwordingsbijenkomsten voor en met professionals, vrijwilligers en bewoners gewerkt aan verminderen van stigma en vooroordelen. Een extern onderzoeksbureau heeft de pilot in Koggenland en Hoorn (wijk Kersenboogerd) positief beoordeeld. In Koggenland is het project doorgezet. Ook hebben gemeenten andere initiatieven ontwikkeld die zich (mede) richten op het tegengaan van stigma's, zoals het project 'buurtverbinders' al dan niet in combinatie met een online platform en de inzet van buurtregisseurs.
- **Uitvoerende organisaties zetten zich in voor goede inbedding van (psychisch) kwetsbare inwoners in de buurt.** In het verlengde van hun reguliere taken zijn uitvoerende organisaties (zoals dnoDoen en de Hoofdzaak) steeds meer bezig om goede contacten met de wijk op te bouwen en zo bij te dragen aan succesvolle lokale inbedding van hun cliënten.

2. Wonen

In de vorige Toekomstvisie werd ingezet op begeleiding bij uitstroom, investeren in nieuwe kleinschalige, betaalbare woningen, vervangen van het woonladder-principe door het direct-passend-principe en het creëren van meer overzicht. In de afgelopen jaren zijn de volgende successen geboekt:

- **De uitstroomregeling is gestart**, eerst als pilot en inmiddels als structurele regeling.
- **Er zijn stappen gezet in het signaleren en melden van problematische schulden** waarmee huisuitzettingen als gevolg van betaalachterstanden voorkomen kunnen worden. Het convenant Vroegsignalering wordt uitgevoerd.
- De nachtopvang is verbouwd.
- **Er is in 2021 onderzoek gedaan naar woningsplitsen, woningdelen en kamerverhuur** in de regio Westfriesland.
- **Gemeenten hebben individueel afspraken gemaakt met corporaties** om huisuitzetting te voorkomen. Volgens de uitvoerende organisaties en gemeenten verloopt de samenwerking hierop goed.

3. Zorg en ondersteuning

In de afgelopen jaren zijn op dit thema de volgende successen geboekt:

- **Er is een stevigere basis gekomen voor de inzet van ervaringsdeskundigen en de ontwikkeling van zelfregie.**
- **Op het gebied van laagdrempelige zorg en ondersteuning in de wijk doen een aantal lokale initiatieven het goed.** Goede voorbeeld zijn o.a. Welkome Wijk in Koggenland, het buurt-verbinding centrum voor en door inwoners in Stede Broec en het buurtplatform in Opmeer.
- **Het samenwerkingsproject 'Welzijn op recept' (WOR) wat als pilot in Hoorn en Stede Broec is gestart, wordt positief ontvangen.** WOR is preventief en laagdrempelig en heeft als doel om mensen die met psychosociale klachten bij de huisarts komen door te verwijzen naar

welzijnsactiviteiten in de buurt.

- **De samenwerking tussen zorg en veiligheid is toegenomen;** partijen kennen elkaar beter en werken meer samen. Dit geldt in ieder geval voor de OGGZ doelgroep.
- **De doorontwikkeling van de wijk- en buurtteams** om toegankelijker te worden en dichter bij de burger te staan zijn positief.

4. Veiligheid

In de afgelopen jaren zijn de volgende successen geboekt:

- **Er zijn sinds enige tijd in enkele gemeenten ambtenaren aangesteld met zowel Zorg als Veiligheid** in hun portefeuille die een brug slaan tussen deze werelden. Deze ambtenaren 'Zorg en Veiligheid' zijn een organisatievorm waarmee goede ervaringen zijn opgedaan.
- **Ontwikkeling van de Westfriese escalatieladder.** Dit betreft een instrument dat stapsgewijs aangeeft waar een persoon zich bevindt: beginnend bij de preventieve sfeer, tot de stappen waarbij politie en gerechtelijke macht erbij dienen te komen. Implementatie moet nog plaatsvinden.
- **Er vindt sinds de start van de vorige Toekomstvisie meer overleg plaats en er is meer samenhang.** Zo is er een expertiseteam voor casussen vanuit gemeenten en zijn er individueel casus overleggen (ICO's). Ook is er een opschaaltafel met vaste deelnemers voor de domeinen Zorg en Veiligheid. Als er een patstelling is in een ICO, wordt deze casus hierop behandeld.
- **Er zijn Wmo-toezichthouders die regionaal werkt en toezicht houdt op de kwaliteit van zorg van ingekochte aanbieders.**

5. Bestaanszekerheid

De afgelopen jaren zijn o.a. vanuit de vorige Toekomstvisie de volgende successen geboekt:

- **Het thema leeft breed**. Binnen verschillende beleidsdomeinen leeft het thema rondkomen en bestaanszekerheid steeds meer, ook bij ondersteuners/hulpverleners die uit een andere tak van sport komen. Vragen over bestaanszekerheid worden bijvoorbeeld opgenomen in uitvragen en formulieren, ook als medewerkers om andere redenen bij gezinnen komen.
- **Er zijn verschillende succesvolle pilots en activiteiten in de regio** op het gebied van bestaanszekerheid en rondkomen zoals:
  - Pilot met gemeente Hoorn en Intermaris waarin met inwoners gekeken wordt: Krijg je elke toeslag waar je recht op hebt? Heb je juiste verzekeringen? Kun je extra inkomen genereren? Maak je aanspraak op het juiste?
  - In samenwerking met scholen: een pilot om jongeren makkelijker over financiën te laten praten en tools te geven daarmee om te gaan. Een debatbattle in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs waarbij ook masterclasses werden gegeven over o.a. dit thema.
  - Bij Baanbreker, DnoDoen en andere maatschappelijke ondersteuningspartijen wordt actief gekeken hoe in de ondersteuning het hele leefspectrum aan bod kan komen. Schulden zijn daar onderdeel van. Dit doen ze door het gesprek over dit thema aan te gaan, inloopmomenten te creëren waar hier ook over gesproken wordt. Ook wordt er op een creatieve/culturele manieren aandacht aan besteed. Dit zou nog meer gestructureerd kunnen.
  - Escaperoom 'Nooit meer Skeer' is mooie innovatieve manier om jongeren bewust te maken.
- Het **Landelijk convenant vroegsignalering** heeft er toe geleid dat er meer aan preventie gedaan wordt. De gemeente heeft de taak om op alle signalen te reageren. Er zijn afwegingskaders die we

maken, bijv. huurachterstanden leidt tot huisbezoek. Hierdoor is er vaak sneller direct contact met inwoners op het moment dat het speelt.

- Concrete afspraken met bewindvoerders in regio gemaakt, hiervoor is **een convenant met bewindvoerders** getekend.
- **Steeds meer organisaties die proactief iets doen voor mensen die moeilijk rondkomen.** Organisaties stellen hun aanbod open voor mensen die moeilijk kunnen rondkomen, eventueel met subsidies. Hierdoor merkbaar dat er steeds meer oog voor de groep mensen is die moeilijker rond kan komen.
- **Alle gemeenten uit de regio geven briefadressen voor dak- en thuislozen uit**, zodat zij bijvoorbeeld een zorgverzekering kunnen krijgen en/of post, waaronder die afkomstig is van schuldeisers kunnen (blijven) ontvangen.
- **Er zijn in de vereenvoudiging van de procedures en formulieren een aantal stappen gezet.** Er is een focus gelegd op laaggeletterdheid en er is werk gemaakt van de aanpassing van de formulieren naar B1-niveau. De uitstroomregeling heeft in een aantal gevallen geholpen om duidelijkheid te creëren welke stappen er genomen moeten worden om zelfstandig te gaan wonen. Er is regionaal een uniforme regeling opgezet voor de aanvraag van bijzondere bijstand.

6. Zinvolle daginvulling

In de vorige Toekomstvisie lag de nadruk op informatievoorziening: ervoor zorgen dat (psychisch) kwetsbare inwoners weten waar zij gebruik van kunnen maken. In de afgelopen jaren zijn de volgende successen geboekt:

- **Samenwerkingen met bestaande (sociale) ondernemingen lopen goed**. Bijvoorbeeld met kringloopwinkels Noppes en Rataplan. Mensen met (psychische) kwetsbaarheid worden in bestaande ondernemingen op weg geholpen, gefinancierd met een indicatie voor dagbesteding. Dit kan ook tot trots leiden bij cliënten wanneer zij aan hun omgeving vertellen dat ze aan het werk zijn.
- **Bedrijven die geïnteresseerd zijn in sociaal verantwoord ondernemen benaderen WerkSaam** omdat zij de titel sociaal verantwoord ondernemen willen verdienen door mensen met kwetsbaarheden op weg te helpen. WerkSaam maakt het aantrekkelijk voor bestaande ondernemingen. Bijv. samenwerking met WerkSaam voor leerwerkplek, om volgend stapje naar arbeidsplek te kunnen maken.
- **Individuele Plaatsing en Steun (IPS)** kijkt of iemand die bij GGZ hulp heeft en een werkvraag heeft direct geplaatst kan worden. In dit traject van 2 of 3 jaar wordt werkgever gevonden en wordt cliënt gecoacht. Hier is ook geld voor vanuit het Rijk. IPS heeft hoge succesratio.
- **De matching van cliënt en daginvulling door Wmo-toegang vanuit gemeente loopt erg goed.** Zowel gemeenten als andere partijen zijn tevreden over de onderlinge samenwerking op dit vlak. Wel geeft men aan dat er oog dient te blijven voor het spanningsveld tussen gemeente en zorg- en ondersteuningspartijen over de ontwikkelbaarheid van een client richting werk. Het is van belang dat het gesprek transparant gevoerd wordt over vanuit welk perspectief/met welk belang er naar een client gekeken wordt.
- Er dreigden wachtlijsten te ontstaan voor beschut werkplekken voor jongeren. **De Westfriese gemeenten hebben in reactie gezamenlijk 20 extra beschut werkplekken gerealiseerd** bovenop hun taakstelling.

7. Regionale samenwerking

In de Toekomstvisie 20218-2023 kwamen de Westfriese gemeenten overeen om na 2020 toe te werken naar een intensieve samenwerking met behoud van lokale autonomie op grote delen van de uitvoering (toen aangeduid als scenario 2). In de afgelopen jaren is dit op grote lijnen gelukt. Er is over het algemeen sprake van goede verhoudingen en een besef van onderlinge afhankelijkheid. Dit betreft verschillende raakvlakken en aspecten:

- **De regionale samenwerking tussen gemeenten is verder uitgebouwd.** Dit ondanks de verschillen tussen de diverse gemeenten. De taken, rollen en verantwoordelijkheidsverdeling van de gemeenten hebben opnieuw vorm gekregen in het Samenwerkingsconvenant (psychisch) kwetsbare inwoners Westfriesland.
- **De samenwerking rondom de GGZ en andere zorg- en begeleidingspartners heeft meer gestalte gekregen**. Belangrijk hierbij is dat traditionele afstand tussen behandeling en begeleiding is verminderd. Inwoners worden hierdoor beter geholpen en ondersteund.
- **Waardevol is de samenwerking met WerkSaam Westfriesland, De Hoofdzaak en de zorg- en begeleidingspartners.** Hierdoor krijgen inwoners meer ‘opties’ in de manier waarop ze zich kunnen handhaven en herstellen. Dat geldt ook voor de inzet van vrijwilligers bij zorgorganisaties zoals Leviaan.
- **De boven genoemde verbeterde samenwerking manifesteert zich vooral op casusniveau**. Er is sprake van een verruiming van mogelijkheden voor inwoners.

Bijlage E – Genodigdenlijst regio- en werksessies

De stakeholders die betrokken zijn bij de totstandkoming van deze Toekomstvisie zijn:

- Cliënten en cliëntorganisaties;
- De Hoofdzaak: ervaringsdeskundige vrijwilligers, en medewerkers;
- Westfriese gemeenten;
- Woningcorporaties in de regio;
- Politie;
- Welzijnspartijen;
- Zorgaanbieders met diensten en voorzieningen op het gebied van BW, MO, (GGZ)dagbesteding, ambulante (GGZ) begeleiding;
- Zorgaanbieders met voorzieningen op gebied van de OGGZ
- Wijk- en gebiedsteams bij gemeenten en het Regionale Toegangsteam die de toegangspoort vormen tot het sociaal domein.
- WerkSaam

De volgende partijen hebben deelgenomen aan de bijeenkomsten die georganiseerd zijn ten behoeve van de totstandkoming van deze Toekomstvisie:

Regiobijeenkomst	Gemeenten Hoorn, Medemblik, Koggenland, Opmeer, Stede Broec, Enkhuizen en Drechterland (SED) Bewindvoering Bijzondere Bijstand Hoorn Brijder Cliënten Leviaan Cliënt uitstroomregeling Coöperatiebestuur HWF dnoDoen Esdege Reigersdaal GGD GGZ NHN Grootslag Heeren van Zorg Inloopvoorzieningen Reakt Inloopvoorzieningen Baanbreker Inloopvoorzieningen Leviaan Inloopvoorzieningen Roads Inloopvoorzieningen GGZ NHN Intermaris Leviaan Leger des Heils Lokale en regionale toegang Hoorn Lokale Toegang Medemblik, Koggenland, Opmeer, Stede Broec, Enkhuizen en Drechterland (SED) MEE & de Wering

	Meldpunt Vangnet&Advies Parlan Politie RCO De Hoofdzaak Reak Steenuil Stichting Iedereen Doet Mee Stichting Netwerk Straatpastoraat VGZ Vrijwilligerspunt Welwonen WerkSaam Woonschakel Wb Koggenland Wb Opmeer Zorg&Veiligheidshuis
Sessie bestuurders sociaal domein	Betrokken wethouders van gemeenten Hoorn, Medemblik, Koggenland, Opmeer, Stede Broec, Enkhuizen en Drechterland (SED)
Werksessie Zorg en ondersteuning, en Veiligheid	Gemeenten Hoorn, Medemblik, Koggenland, Opmeer, Stede Broec, Enkhuizen en Drechterland (SED) Brijder dnoDoen GGD/Meldpunt Vangnet&Advies GGD Hollands Noorden GGZ NHN Leviaan Politie Steenuil RCO de Hoofdzaak Zorg & Veiligheidshuis
Werksessie Bestaanszekerheid en Zinvolle daginvulling	Gemeenten Hoorn, Medemblik, Koggenland, Opmeer, Stede Broec, Enkhuizen en Drechterland (SED) Baanbreker Enkhuizen Bewindvoering Inloopvoorzieningen GGZ NHN Inloopvoorzieningen Leviaan Inloopvoorzieningen Reakt Inloopvoorzieningen Roads MEE & De Wering Netwerk Hoorn Stichting Iedereen Doet Mee WerkSaam
Pizza-avond dnoDoen	Cliënten van dnoDoen

Bijlage F – Inhoudelijke en financiële kaders per thema

1. Thema Ondersteun(en)de samenleving

Doel	Lokale/regionale verantwoordelijkheid	Lokale/regionale financiering
Laagdrempelig (preventief) aanbod ontwikkelen	Regio basisinzet afspreken, lokaal uitvoeren	Lokaal
Inzet plegen om draagkracht van de wijk te versterken	Lokaal	Lokaal
Initiatieven die stigma verminderen uitrollen	Regio basisinzet afspreken, lokaal uitvoeren.	Lokaal
Onderzoek waar ervaringskennis ingezet kan worden	Regio	Regio

2. Thema Wonen

Doel	Lokale/regionale verantwoordelijkheid	Lokale/regionale financiering
Er is inzicht in vraag en aanbod	Regio	Regio
Onderzoeken en inzetten van alternatieve vormen van huisvesting	Regio	Regio
Verlagen van het aantal huisuitzettingen	Lokaal	Lokaal
Omvang dak- en thuislozen in beeld krijgen	Regio	Regio
Huisvesting realiseren voor de doelgroep die prikkelarm moet wonen	Regio	Regio

3. Thema Zorg en Ondersteuning

Doel	Lokale/regionale verantwoordelijkheid	Lokale/regionale financiering
Versterking samenwerking ketenpartners	Regio	Regio
Visie op inrichting lokale wijk- en gebiedsteams en versterken van hun rol	Lokaal	Lokaal
Duidelijke afspraken maken over op- en afschalen van zorg	Lokaal, in afstemming met regio	Lokaal
Gemeenten en zorgaanbieders werken gezinsgericht	Regio voor regionaal ingekocht aanbod. Lokaal bij lokaal ingekocht aanbod en lokale teams	Regio Lokaal
Afspraken 18- naar 18+ evalueren en bijstellen	Werkafspraken regio, uitvoering lokaal	Lokaal
Monitoren veranderingen in doelgroep, oa jongeren	Regio	Regio

4. Thema Veiligheid

Doel	Lokale/regionale verantwoordelijkheid	Lokale/regionale financiering
Meer veilige situaties op niveau van de inwoner, diens omgeving en de samenleving	Regio onderzoek, lokaal borging	Regio voor kosten onderzoek, lokaal voor borging
Structureren samenwerking Zorg- en Veiligheidsdomein	Regio voor aansluiting in bovenregionaal gremia, lokaal voor aansluiting BOA's.	Lokaal
Bevorderen van gedeelde verantwoordelijkheid onder partners binnen het zorg- en veiligheidsdomein	Regio totstandkoming en implementatie WFE, lokaal verantwoordelijk voor borging	Regio, lokaal voor borging
Link met ggz en verslavingszorg borgen	Regio	Lokaal

5. Thema Bestaanszekerheid

Doel	Lokale/regionale verantwoordelijkheid	Lokale/regionale financiering
Verdere stappen zetten in harmonisatie van beleidsprioriteiten in lokaal beleid.	Regio	Lokaal
Overwegingen en inzichten vanuit het visietraject meegeven voor nieuwe beleidskaders.	Regio	Lokaal
We onderzoeken hoe we de bestaanszekerheid van inwoners in voorzieningen op peil houden.	Regio	Regio

6. Zinvolle daginvulling

Doel	Lokale/regionale verantwoordelijkheid	Lokale/regionale financiering
Aansluiten bij inkoop Wmo 2025 en verder	Regio	Regio
Inzetten op laagdrempelige daginvulling in de wijk	Regio basisinzet afspreken, uitvoering lokaal	Lokaal
Stappen in doorlopende lijn daginvulling verkleinen	Lokaal, voor specifieke doelgroepen regionaal	Lokaal

7. Thema regionale samenwerking

Doel	Lokale/regionale verantwoordelijkheid	Lokale/regionale financiering
We maken regionaal afspraken over preventie en nazorg.	Regio basisinzet afspreken, lokaal uitvoeren	Lokaal
Inzicht voor inwoners en ketenpartners in aanbod preventie en nazorg.	Lokaal	Lokaal

Opzetten structurele samenwerking tussen ketenpartners	Regio	Regio
Behoud projectteam en voortrekkersgroep	Regio	Lokaal